

תקונא עשרין והמשא

<p>(ע"ה ע"א) בראשית דא אורייתא הה"ד (משלי ח כב) ה' קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז מההוא אתר דאתמר ביה (תהלים צג ב) נכון כסאך מאז ואורייתא תרין פקודין אית בה חד (יהושע א ח) והגית בו יומם ולילה תניינא למהוי למלכא ספר תורה דאזיל עמיה בכל אתר הה"ד (דברים יז י) והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו ספר תורה אמאי למלך בגין דאיהו לאו איהי מלכא אלא מסטרא דמלכות וצריך למהוי ליה עמיה בכל אתר ספר תורה דאיהו עמודא דאמצעייתא לאתקשרא ביה קודשא בריך הוא עם שכינתיה וספר תורה היא דרגא דיעקב דאתמר ביה (בראשית כה כז) ויעקב איש תם וספר תורה כך צריך למהוי תם בלא פסולת ואם ספר תורה איהו חסר באתר דמלא או מלא באתר דחסר או אות חד חסיר או יתיר או חליף ספר תורה פסול לאו איהי כדיוקנא דספר תורה דלעילא!</p>	<p>בראשית, זו התורה, זהו שנאמר "יהו"ה קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז", מאותו מקום שנאמר בו "נכון כסאך מאז". ובתורה יש שתי מצוות: אחת, "והגית בו יומם ולילה". והשנית, שיהיה למלך ספר תורה שהולך עמו בכל מקום, זהו שנאמר "והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו". למה [יש] למלך ספר תורה, משום שהוא אינו מלך אלא מצד המלכות, וצריך שיהיה לו עמו בכל מקום ספר תורה, שהוא העמוד האמצעי, לקשר בו את הקדוש ברוך הוא עם שכינתו. וספר התורה הוא הדרגה של יעקב, שנאמר בו "ויעקב איש תם". וספר תורה כך צריך להיות תם בלא פסולת, ואם ספר התורה חסר במקום של מלא, או מלא במקום של חסר, או אות אחת חסרה או יתרה, או מוחלפת, ספר התורה פסול הוא, אינו כדמות ספר התורה של מעלה.</p>
--	--

תיקון כ"ה בראשית כו' מההוא אתר כו' - ר"ל, אורייתא דבריאה וכמש"ל (ה ע"ב) אורייתא דבריאה ה' כו': תרין פקודין - והן משלימין לתרי"ג בתורה², והוא ב' דבראשית, ואלו ב' הן בזו"נ, וז"ש חד והגית כו' בז"א, וכליל נוק', שנאמר והגית בו יומם ולילה. תניינא במלכא וכולל לז"א כמו שמפרש והולך: דרגא דיעקב - כנ"ל (ע"ה א'): איש תם - דלא נפיק מיניה פסולת, וכמו שמפרש והולך:

– מאיר התיקון –

¹ ע"י רמב"ן (בראשית א א): ועל כל פנים היה נכון שיכתוב בתחלת ספר בראשית וידבר אלהים אל משה את כל הדברים האלה לאמר. אבל היה הענין להכתב סתם מפני שלא כתב משה רבינו התורה כמדבר בעד עצמו כנביאים שמזכירים עצמם, כמו שנאמר ביחזקאל תמיד ויהי דבר ה' אלי בן אדם, וכמו שנאמר בירמיה ויהי דבר ה' אלי לאמר. אבל משה רבינו כתב תולדות כל הדורות הראשונים ויחוס עצמו ותולדותיו ומקרינו, כשלישי המדבר. ולכן יאמר וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו, כמדבר בעד שנים אחרים. ומפני שהענין כן לא נזכר משה בתורה עד שנולד ונזכר כאילו אחר מספר עליו. ואל יקשה עליך ענין משנה התורה שמדבר בעד עצמו, ואתחנן ואתפלל אל ה' ואומר, כי תחלת הספר ההוא אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל והנה הוא כמספר דברים בלשון אמרם. והטעם לכתובת התורה בלשון זה מפני שקדמה לבריאת העולם, אין צריך לומר ללידתו של משה רבינו, כמו שבא לנו בקבלה שהיתה כתובה באש שחורה על גבי אש לבנה. הנה משה כסופר המעתיק מספר קדמון וכותב, ולכן כתב סתם:

² היינו כמ"ש במכות כג ע"ב: דרש רבי שמלאי שש מאות ושלוש עשרה מצות נאמרו לו למשה שלש מאות וששים וחמש לאיין כמנין ימות החמה ומאתים וארבעים ושמונה עשה כנגד איבריו של אדם אמר רב המנונא מאי קרא תורה צוה לנו משה מורשה תורה בגימטריא שית מאה וחד סרי הוי אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום.

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

<p>כנוונא דא אינון חמש כנפי ריאה³ כנוונא דחמשה חומשי תורה וורדא⁴ כנוונא דוה ספר (בראשית הא) דאיהו ספר ישרים אי אוני הסיר או יתיר או חליף איהו אמרא פסול ומאן דעבר עליהו כאלו עבר על אורייתא וחמשה חומשי דילה דחמשה כנפי ריאה וורדא אינון שית דא ו' כל מאן דעבר (על דא כאלו עבר) על דא וחמשה דברים המפסידין את השחיטה (כל מאן דאעבר עליהו) כאלו אעבר בה' מן יהוה:</p>	<p>כדוגמא זה, אותם חמשה כנפי ריאה כדוגמת חמשה חומשי תורה. והנרד כדוגמא של זה ספר, שהוא ספר ישרים. אם אונות חסר או יתר או מחלף, הוא כבש פסול. ומי שעובר עליהם, כאילו עובר על התורה וחמשה החומשים שלה. שחמשה כנפי ריאה והורד הם שש, זה ו' כל מי שעובר (על זה כאלו עבר) על זה. וחמשה דברים המפסידים את השחיטה (& (כל מי שעובר עליהם) כאלו עבר על ה' מן יהוה.</p>
---	--

כנוונא דוה כו' - והוא דרגא דוה האיש⁵, צדיק, וכן נקרא ספר זכרון (והר ח"א ח ע"ב, וח"ב ר ע"א),
ולכן טמון בכיס⁶, דלא נפיק מבירא לעלמין⁷: **ספר ישרים** - כמ"ש בע"ג (עבודה זרה דף כה ע"א)⁸
שכולל כל הה' ישרים⁹, שעמודא דאמצעיתא נקרא ישר, שמכריע בין ימינא לשמאלא, ולכן נק'
ישראל. וישראל נוטה לימין, וישורון להיפך¹⁰, בסוד אל ורו"ן¹¹, ומ"מ ישר הוא, ולכן נק' ישרים,
שמקבל מכולם, וצדיק וישר הוא (&): **כל מאן דעבר על ה' דברים שמפסידין את השחיטה כאלו
עבר בה' כו'** - ושניהן הן ו"ה שבהן יש אחיזה¹²:

Commented [YL1]: ????

<p>כנפי ריאה צריך דלא יהא בהון סרכות תמני סרי סרכות אינון מאן דאעבר עליהו כאלו אעבר ברית דאיהו ח"י עלמין וסירבא איהו סם המות סם דאל אחר דאיהו סמא"ל</p>	<p>בכנפי הריאה, צריך שלא יהיה בהם סרכות. שמונה עשרה סרכות הן, מי שעובר עליהם, כאלו עבר על ברית שהוא ח"י העולמים, והסרכה היא סם המות, הסם של אל אחר, שהוא סמא"ל. עליה נאמר "רגליה ירדות מות".</p>
--	--

– מאיר התיקון –

³ עי' חולין מה ע"א, וזהר ח"ג קכא ע"ב, ועי' דברי רבינו לעיל כט ע"ב: חמש כנפי ריאה - כמ"ש
(חולין מז ע"א) חמש אוני אית לריאה [עי' רש"י חולין מה ע"א שכנפי ריאה הם אוני הריאה], והן
ה"ס שמתפשטין בהן נ' תרעין דבינה מן הלב, תלתא מימינא חח"ג, וב' משמאלא ג"ה, שת"ת נוטה
לימינא כמ"ש לקמן (ל ע"א).

⁴ עי' רש"י חולין דף מו ע"א: כיתונא דורדא - מלבוש אדום שהריאה מונחת בו, ורדא על שם
שקרום תחתון אדום הוא כדאמרין לקמן (ע"ב) כאהינא סומקא:##

⁵ עי' שמות (לב א): וירא העם כי בשש משה לרדת מן ההר ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו קום
עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו:
ועי' זהר ח"א רטז ע"א: אתקריאת אורייתא זה כתיב (שופטים ה ה) זה סיני מפני יהוה אלהי
ישראל כד אתייהיבת אורייתא על ידא דמשה (שמות לב א) כי זה משה האיש (שם טו ב) זה אלי
ואנוהו אורייתא הוה נחתת מן קמי אלהא דישראל.

תרגום: התורה נקראת "זה". כתוב "זה סיני מפני ה' אלהי ישראל", כשנתנה תורה על ידי משה,
כי זה משה האיש, "זה אלי ואנוהו". התורה היתה יורדת מלפני אלהי ישראל.
ועי' זהר ח"ב לז ע"ב: הוב"ד במלואים אות (א).

⁶ עי' כלבו (סי' קא עא ע"ד): חמש אונות יש בריאה שלשה מימין ושנים משמאל כשיתלה הבהמה
ויהיו פניה כנגד פניו, ובצד ימין ממנה און קטנה שלא בצד האונות ויש לה כיס בפני עצמה והיא
בתוך הכיס ואון זו קטנה נקראת ורדא.

⁷ עי' זהר ח"ב רנט ע"א: הוב"ד במלואים אות (ב).

⁸ ז"ל: הלא היא כתובה על ספר הישר מאי ספר הישר אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן זה
ספר אברהם יצחק ויעקב [ספר בראשית (רש"י)] שנקראו ישרים שנאמר תמות נפשי מות ישרים
וכו' רבי אלעזר אומר זה ספר משנה תורה ואמאי קרו ליה ספר הישר דכתיב ועשית הישר והטוב
בעיני ה' והיכא רמיזא ידיו רב לו ואיזו היא מלחמה שצריכה שתי ידים הוי אומר זו קשת רבי שמואל
בר נחמני אמר זה ספר שופטים ואמאי קרו ליה ספר הישר דכתיב בימים ההם אין מלך בישראל
איש הישר בעיניו יעשה.

⁹ כתר דעת ת"ת יסוד מלכות.

¹⁰ עי' ע"ח פרצופי ז'ון פרק ה שישורון הוא בחי' נה"י, ועי' לקמן נו ע"א שיסוד נוטה לשמאל.

¹¹ עי' פרסד רמונים (שט"ז פ"ג): ואלה שמות הגבורים אשר מעולם [פי' של המלאכים]. וקבלנו
בזה כי הג' ראשונות נחתמים בסוף בשם א"ל, והז' ר"ן בסופם. עי' מלואים אות (ג).

¹² לחיצונים, עי' ע"ח כללים פרק ז.

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

<p>עלה אתמר (משלי ה ה) רגליה יורדות מות בכל אתר דאסתריך קטילת וכנפי ריאה אינון כנפי חיוון וצריכין למהוי פרודות מלמעלה הד"ד (יחזקאל א יא) ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה אם אינון בחבור טרפה ותרי אומות אינון בריאה ובהון שית גרפיין חמש אונות וורדא ועליהו נאמר (ישעיה ו ב) שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד שית אינון מסטרא דאת ו' דאיהו ספר תורה:</p>	<p>בכל מקום שנסרכת, הורגת. וכנפי ריאה הם כנפי החיות, וצריכות להיות פרודות מלמעלה, זהו שנאמר "ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה", אם הם בחיבור, טרפה. ושתי אומות הן בריאה, ובהן שש כנפים, חמש אונות וְוָרַד, ועליהם נאמר "שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד", ששה הם מהצד של האות ו' שהוא ספר התורה.</p>
--	--

תמני סרי כו' - דריאה איהי בוא"ו כנ"ל, וברית כליל לון: רגליה יורדות כו' - דאסתריך בנד"ר¹³
 ועי' בפרשת ויחי (ריז ע"ב)¹⁴: **אם אינון בחיבורא כו' - כמש"ל בתיקון נ"ו (צב ע"ב קג ע"ב) ענפיין דאילנא כו' ושם ו"ה, ו' בימינא ה' בשמאלא. וצריך שלא יכנס רע בינתים¹⁵, שלא לעשות ערו"ה, וזהו והך כף אל כף (יחזקאל כא יט): שרפים כו' - כמ"ש בפרשת פנחס (רלד ע"א)¹⁶ ממעל לו ללכא והן עומדין נפוחים (בחי"י) [בחול]: שית אינון כו' - ר"ל, אע"ג שנאמר שש כו' שש כו', נכללין באחד, ששנים שרפים הן וחד אתחזור¹⁷, והן ו"ו מלאה, בת"ת ויסוד, וגוף וברית חד הן (והר ח"ג רלו ע"א), ובוא"ו, א' של שם כלילין¹⁸. וזה שלא נאמר שש כנפים לא' שש כנפים לא', וז"ש תריין הוי, חד אתחזור, ששרפים הן שנים ונאמר לאחד:**

:Commented [YL2]

<p>ארונא דספר תורה דא כיסא דלבא¹⁹ ואיהו נור דליק ואי לא כנפי ריאה דאינון נשביין עליה הוה לבא</p>	<p>הארון של ספר התורה זה הכיס של הלב, והיא אש בוערת, ולולא כנפי</p>
---	---

- מאיר התיקון -

¹³ בנוק' דתהום רבא.

¹⁴ עי' מלואים אות (ד).

¹⁵ עי' לקמן קטו ע"א.

¹⁶ ז"ל: וכד חוביין מתרביין על אברים ועל ערקין דלבה דאיהו כרסייא דדינא אתמר בלבה (אסתר ז ז) והמלך קם בחמתו ממשתה היין [ר"ל על דלא עסקין באורייתא - יהל אור] דאיהו יינא דאורייתא ובזמנא דכנפי ריאה נשביין על לבא (אסתר ז י) וחמת [חמימות - יהל אור] המלך [הלב - יהל אור] שככה דתריין כנפי ריאה (שמות כה כ) והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפרת דא כפורתא דלבה:

תרגום: וכאשר העבירות מתרבים על האברים ועל העורקים של הלב, שהוא כסא של דין, נאמר בלב "והמלך קם בחמתו ממשתה היין", שהוא יינה של תורה, ובזמן שכנפי ריאה נושבות על הלב, "חמת המלך שככה" ששתי כנפי ריאה, "והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפורת" זו הכפורת של הלב.
 ועי' עוד במלואים אות (ה).

¹⁷ פי' שחזרו להיות א' }, עי' דברי רבינו על ספד"צ יד ע"ב ד"ה ואמר וכלא לחד אתחזור.

¹⁸ עי' ע"ח שער ט"ל פרק ה: א' שבתוך הוא"ו [דס"ג] (דמ"ה וס"ג), הוא בחי' אה"ה, כי א' דמילוי וא"ו דס"ג, הוא עצמו מתלבש באות [א' דמילוי] וא"ו דמילוי מ"ה (שהוא גימטריא אדם), והוא בחי' אה"ה, אלא שברדתה למטה להתלבש בא' זו דמילוי וא"ו.

ועי' כללים ח"ב סט ע"ג, שורש הפנימי דז"א הנה הוא בא"א והוא בהמ"ס רישא תליתאה שהוא עיקר הא"א כי הג' רישין הם אפס א"ן א"א ושורש הפנימי דז"א הוא בא"א שהוא בהמ"ס ושם היה מדרגת ז"א קודם החטא והיינו כי כללות המ"ס הוא השם ס"ג כמ"ש בתיקונים תיקון ע' קמ"א ע"ב והוא"ו דשם ס"ג ור"ל בהא' דמילוי וא"ו שם הוא שורש ז"א ושם היה עלייתו ומדרגתו קודם החטא ור"ל בערב שבת בראשית אחר שעה ה' וכמו שכתבנו לעיל ענף ח' סי' ב' ע"ש ועל"פ הוא כי שורש העיקרי דז"א הרי הוא בהמ"ס אך זהו רק בהעלם אבל בגילוי הוה התחלתו בהבינה אימא כונן שמים בתבונה כנז' והוא ג"כ בהשם ס"ג שבה בהוא"ו שבו ור"ל בהא' דמילוי וא"ו כי מאותו הא' דס"ג נמשך שם מ"ה שהוא ז"א וכמ"ש בשער רוח הקודש ביחוד שם שדי דף מ"ח ע"ב וכן בדרושי מ"ן ומ"ד דרוש ה' (דע"ה ח"ב קא ע"ד), עיקר גילוי המ"ה הוא רק מהטבור ולמטה הגם שאור התיקון העסמ"ב שבו נשאר ולמעלה מהטבור ולמעלה ולמהטה הטבור נכלל כל אור בע"ב וס"ג ואינו עולה המ"ה בשם כלל והוא העלם שורש המ"ה הכלול בס"ג בהא' דמילוי וא"ו שבו.

¹⁹ "כיסא דלכא" נמחק בגר"א, ובמקומו איתא "לכא".

<p>אוקיד כל גופא וההוא נורא דאיהו דרם דערקין דלבא²⁰ רוחא נשיב אבתריה בערקין דדמא²¹ וכלהו מתנהגין אבתריה ודא הוא דכתיב אל אשר יהיה שמה הרוח [ע"ב] ללכת ילכו וגו' (יחזקאל א יב) ולבא כד סליק מניה רוחא (ואתפרש מנפשא דאיהו ו')²² על דמא נור דליק אתמר בנפשא אני ישנה²³ (שיה"ש ה ב) וכד ייתי רוחא לגביה אתמר ולבי ער ודא איהו (ישעיה כו ט) נפשי אויתך בלילה אף רוהי בקרבי אשחרך וכד ייתי רוחא לגבי לבא דתמן נפשא²⁴ אתמר ביה (שיה"ש ה ב) קול דודי דופק דפיק לתרעא דלבא שית דפיקין לאשתמודע דאיהו ו' דייתי לגבי ה'²⁵ (נ"א ד') דאיהי נפש ובה אינון עשרה וכלהו בפיוסא הה"ד (שס) פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל:</p>	<p>הריאה שנושבים עליו, היה הלב שורף את כל הגוף. ואותה האש שהיא דם העורקים של הלב, הרוח נושבת אחריו בעורקי הדם, וכולם מתנהגים אחריו. וזהו שנאמר "אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו וגו'". וכשעולה הרוח מן הלב (ונפרדת מן הנפש שהיא ר'), על הדם האש בוערת נאמר בנפש "אני ישנה". וכשיבא הרוח אליו, נאמר "ולבי ער". וזהו "נפשי אויתך בלילה אף רוהי בקרבי אשחרך". וכשתבא הרוח ללב ששם הנפש, נאמר בו "קול דודי דופק" דופק על עער הלב שש דפיקות, להודיע שהו' הוא שיבא אל ה' (ד') שהיא הנפש, ובה הם עשרה, וכלם בפיוס, זהו שנאמר "פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל".</p>
--	--

***דא כיסחא דלבא - צ"ל דא לבא, וכן הוא לקמן (עב ע"א &) וש"מ: ואיהו נור כו' - דארוך אויתו נורא, תרגום של אש, והוא חום הטבעי שבלב²⁶, ועבר"מ פרשת פנחס (רלד ע"א)²⁷: *וההוא נורא דאיהו בערקין דדמא רוחא נשיב אבתריה בערקין דלבא - כצ"ל, דבמוחא וריאה ולבא הן נר"ן²⁸ כמ"ש סוף תיקון כ"ו (&). ואעפ"כ שריא, ע"י התנשבות הריאה, הרוח בלב, כמו הנשמה שעיקר חופף על האדם, וענפיה בתוכו²⁹. וכן האויר בעולם ונשיב באדם, וכן כה"ג בנפש, שעיקרה בלב ומתפשט בכבד. וז"ש למעלה דלבא ארונא, אע"ג דס"ת הוא הריאה כנ"ל. ואפשר לומר דס"ל כר"י בפ"ק {עח ע"ב} דב"ב {יד ע"א} דמצדו הוא מונח³⁰, ומוחא וריאה ולבא הן ג' דרגין שכוללין כל הע"ס. ואף שע"ס נחלקין לג' דרגין, מ"מ בכללן רק שתיים, דמלאכא עלאה בדכורא אסתיים³¹, ולכן כל ט"ס נחשבין לדכורא א', ומלכות נוק' ב'. ונכללין בזכור ושמור. וז"ש בתיקון כ"ד (&) דתהא לב נטיר כו' שמור, ומוחא בזכור. וכן בפרשת פנחס (רכד ע"א³²) ע"ש. וזהו**

– מאיר התיקון –

²⁰ "דדס דערקין ללכא" נמחק בגר"א, ובמקומו איתא "צערקין דדמא".

²¹ ללכא (גר"א).

²² המוסגר נמחק בגר"א, ובמקומו איתא "ללכא ו' ואתפרש מנפשא דלכא ד".

²³ על הנפש נאמר אני ישנה, כי כן הוא בשינה, שלא נשאר אלא הנפש. אבל על הרוח נאמר ולבי ער, כי בו מתלבש המוחין דגדלות כולם (ביאורים ח"א ע"א).

²⁴ ענין הדפיקו דלבא הוא מרוח החיוני שבלב (הקדר"ש פז ע"ב). והנה מזה נמשך החיות דבחי' רוח לכל הגוף ע"י העורקים הדופקים הנמשכים מן הלב לכל האברים, וכמ"ש בתיקונים (תיקון סט דף קכב ע"א) וכל ערקין וורדי גופא דאינון דפקין מלבא אינון דפקין, ושם מתלבש כל המוחין דגדלות שהם כל ה"ב נתיבות חכמה הכלולים בלב ג"כ (ביאורים ח"א סט ע"ד).

²⁵ הגר"א גורס את המוסגר.

²⁶ וכמ"ש בסוף תיקון כא (דף כב ע"א) שהוא האש היסודי דלבא, ועל זה אמר הרב כי האש היסודי והחום הטבעי שהוא בלב הנה הוא מצד ה"ב אלה"ם דקטנות אשר מתקבץ הארתם בו וכנ"ל (ביאורים ח"א סט ע"ד).

²⁷ עי' לעיל הערה 16.

²⁸ עי' מלואים אות (ו).

²⁹ עי' יהל אור ח"א יא ע"ד וז"ל, באדם נשמה חיה יחידה, שכללם הנשמה, היא ג"ר של הרוח של האדם אבל הנשמה עצמה שהיא ג"ר עצמן אינו באים באדם כלל והן אלקות וז"ס איש האלהים, ע"כ.

³⁰ וארגז ששיגרו בו פלשתים דורון לאלהי ישראל מונח מצדו שנאמר ואת כלי הזהב אשר השבותם לו אשם תשימו בארגז מצדו ושלחתם אותו והלך ועליו ס"ת מונח שנאמר לקוח את ספר התורה הזה ושמתם אותו מצד ארון ברית ה' מצד הוא מונח ולא בתוכו.

³¹ עי' מלואים אות.

³² עי' מלואים אות.

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

בבחי' האברים הפנימים לבד. אבל עם האברים החיצונים, מוחא ולבא, או"א. ואברים דגופא, ו"ק, ז"א. ופומא מלכות, כמ"ש בר"מ פ' נשא (קכב ע"ב) ³³ י' יראה ודא דאיהו כו' ושם (קכב ע"ב קכג ע"א) ³⁴ דאינון י"ה, יראה ואהבה קרינון לון כו', הנסתרות יראה ואהבה, דאינון כו'. ולעיל (יג ע"א &) ואתקריאו בחיקונא דא כו'. והענין כי ב' בחי' באדם, ראש וגוף, ובבחי' דלפנים, הנסתרות, שבהן או"א, ודלבר זון. ופומא הוא כלל הרישא, וכמ"ש ברע"מ (נשא קכג ע"ב) שם דאינון בגופא וברישא, וזהו דאבא יסד ברתא ואימא ברא (&), והיא עטרת בעלה (משלי יב ד), ואיהי כתר מלכות בסימא דגלגלתא: אל אשר כו' - והאופנים לעומתן, וכן הנפשא דבלבא בתר רוחא, וכל האברים אחר נפשא: ולבא כד כו' - והוא בשינה, דלא אשתייר רק נפשא. וז"ש נפשי איתך בלילה אף רוחי כו', ביום, וזהו "אשחרך" בשחר, וכן הוא דרגא דיום ולילה ³⁵: *מניה רוחא דאיהו ו' ואתפרש מנפשא דאיהו ד' על דמא כו' - כצ"ל, ר"ל דנפש הוא ד', שהוא על ד"ם, כמ"ש (ויקרא יז יא) כי הדם הוא הנפש. וידוע שרוחא ונפשא הן ד"ו פרצופין ³⁶: *לאשתמודע דאיהו ו' דייתי לגבי ד' דאיהו כו' - כצ"ל, וכן הוא בנ"א. וז"ש ובה אינון עשרה, דשניהן הן ד"ו: וכולהו בפיוסא - כמ"ש בפרשת פנחס (רכה ע"ב) ³⁷ ובר"מ שם ³⁸, ובפרשת בראשית (מט ע"א ע"ב) ³⁹ מכאן אוליפנא מאן דמתחבר כו'. וזהו זיווג זון בכ"מ שהן רוחא עם נפשא: הה"ד כו' - שהן בפיוסא, והן שית דפיקין, כמו שמפרש והולך ובתקונא כו':

<p>ובתקונא תמני סרי (נ"א בתקונא דא שית אתוון) דאיהו ברא"ש שית אינון רמיוון כנוונא דא (שיה"ש ה"ב) פתחי לי באת ב' דאיהו תרעא אחותי באת א' רעיתי באת ר' יונתי באת י' תמתי באת ת' שראשי ⁴⁰ נמלא מל דא ⁴¹ יו"ד נקודה דאת ב' קוצותיו אלין שית סטרין דאתמר בהון שוקיו עמודי שש ⁴²</p>	<p>ובתקון שמונה עשר (ובתקון זה שש אותיות) שהוא ברא"ש שית, הם רמוזים כדוגמא זה, "פתחי לי" באת ב' שהיא השער, "אחותי" באת א', "רעיתי" באת ר', "יונת" באת י', "תמתי" באת ת', "שראשי נמלא טל" זה יו"ד, הנקודה של אות ב'. "קוצותיו" אלו ששת הצדדים שנאמר בהם "שוקיו עמודי שש", והם הדפיקות, כמוליך ומביא למי שארבעת הצדדים שלו, ומעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו. וששת הצדדים הם שש הספירות, והדופק עולה</p>
---	---

- מאיר התיקון -

³³ עי' מלואים אות (ז).

³⁴ עי' מלואים אות.

³⁵ עי' מלואים אות (ז).

³⁶ עי' ברכות סא ע"א: אמר רבי ירמיה בן אלעזר דו פרצופין ברא הקדוש ברוך הוא באדם הראשון שנאמר אחר וקדם צרתני. ועי' לעיל מ ע"ב שזה ד' ו'. ועי' לקמן ק ע"א: ה' אתפלג לד"ו פרצופין ד"ו ד' ארבע רגלין דכרסיה ו'.

³⁷ ז"ל: תו ויפגע במקום מלי פיוסין איהו דאתא שמשא קדישא לגבי סיהרא בעלה לגבי אתתא [מכאן דלא יאות בעלה למיתי לגבי אתתא] אי לא הוי במלי פיוסין לפייסא לה דכתב ויפגע במקום ולבתר וילן שם [כד] (ד)הוה אתי יעקב מחרן מה כתיב ויפגעו בו שדרת היא לפייסא ליה למיתי לגבה:

תרגום: עוד "ויפגע במקום", דברי פיוסין הוא, שבא השמש הקדוש אל הלבנה, בעלה אל אשתו, מכאן שלא ראוי לבעל לבא לאשה אם לא היה בדברי פיוסין לפייסה, שכתוב "ויפגע במקום" ואחר כך "וילן שם". כשיעקב היה בא מחרן, מה כתוב "ויפגעו בו" שלחה היא לפייס אותו לבא אליה.

³⁸ ז"ל: אלא פגיעה איהו פיוסא דכד ייתי חתן לגבי כלה לית ארח [לחתן] לייחדא בכלה אלא בפיוסא ולבתר יעבד עמה לינה והיינו [וילן שם] (כי בא השמש) אמר רעיא מהימנא אי הכי מאי ניהו כי בא השמש (דהא ארח דרשא אוקמוה לשון כבייה והיינו כי בא השמש) אלא מהכא אוליפנא [ד]מאן דמייחד באתתיה צריך בליליא למכבי שרגא וביממא לאו ארח דרבנן לשמש מטתן אלא בלילה ארח צנעא ובגין דא מתי אתעביד לינה כי בא השמש דאתפני שמשא מעלמא:

תרגום: אלא פגיעה היא פיוס, שכשיבא החתן לכלה, אין דרך לחתן להתייחד עם הכלה אלא בפיוס, ואחר כך יעשה עמה לינה, והיינו (וילן שם) "כי בא השמש". אמר רועה הנאמן, אם כך מהו "כי בא השמש", שהרי דרך דרש פרשוה לשון כבוי, והיינו כי בא השמש, אלא מכאן למדנו, מי שמתייחד עם אשתו צריך בלילה לכבות את הנר, וביום אין דרך רבותינו לשמש מטתם רק בלילה, דרך צנעה, ולכן מתי נעשה לינה "כי בא השמש", שהתפנה השמש מהעולם.

³⁹ עי' מלואים אות (יח).

⁴⁰ באת ט' (נוסף בגר"א).

⁴¹ נמחק בגר"א.

⁴² דאתמר בהון שוקיו עמודי שש (נמחק בגר"א).

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

<p>(שה"ש ה טו) ואינון (ע"ב ע"ב) דפיקין כמוליד ומביא למאן דארבע סטרין דיליה ומעלה ומוריד למאן דשמיא וארעא דיליה ושית סטרין אינון שית ספירין ודפיקו סליק ונחית בהו באריכו דחסד כגוונא דא תקיעות בתבירו דגבורה דאינון שברים במהירו דעמודא דאמצעייתא דאיהו תרועה בחסד גבורה תפארת סלקין בנצח והוד יסוד נחתין;</p>	<p>ויורד בהם באריכות של חסד, כדוגמא זה התקיעות בשבר של הגבורה, שהם שברים, במהירות של העמוד האמצעי שהוא תרועה, בחסד גבורה תפארת, הם עולים בנצח, והוד יסוד הם יורדים.</p>
---	---

באת ב' דאיהי תרעא - שצורתו תרעא וכמש"ל ריש תיקון א (יג ע"ב &) ב' ראשית זה השער כו': *שראשי באת ש' נמלא טל יורד כו' - כצ"ל, והיא השביעית בשבת, יורד על וי⁴³, עטרת בעלה (משלי יב ד), ונעשית ז', תגא. אבל בימות החול כלילא בו, וכמש"ל בתיקון ל"ו (&) ע"ש: קוצותי אלין שית סטרין - ר"ל, שית סטרין הנ"ל, פתחי כו', דנקודה השביעית נמלא טל, וששה קצוות, רסיסי לילה למיהב לנוק': *דאתמר בהון שוקיו עמודי שש - כ"ז ל"ג. ואגב {ע"ב ע"ג} שטפי דלעיל (לד ע"א &)) אשתבש כאן: באריכו כו' - ר"ל, שבדפק האדם, שהוא ע"י רוח, ניכר באיזה ספירה הוא. אם הוא באריכות הוא ס"י התקיעה שמאריך, והוא בחסד. ואם ג"כ באריכות קצת, ומשבר כעין שברים בגבורה, ובמהירות בת"ת תרועה. וזהו אם הדפק סליק למעלה בדפיקו, ואם נחית לתתא הוא בנה"י, ג"כ באותן הסימנים הנ"ל. והן ששה דפיקות דרוח ברוק, ועי"כ יכולין לידע באיזה אבר הוא חולה מרוק, ובאיזה פגם. וכ"ה דפיקין דלבא וביד האדם הוא ניכר דפיקין. ואמר ואינון דפיקין כמוליד כו', ר"ל לכן הדפיקין הן כמוליד כו' לפי שהן מו"ק: בחסד גבורה תפארת כו' - שאין בין מים העליונים למים תחתונים אלא כמלא נימא (לו ע"א), שחג"ת הן במקום בינה, ונה"י במלכות⁴⁴. ובינה ומלכות הן ב' ההי"ן דעולה ויורד כמ"ש בכ"מ (יא ע"ב) (וד"ש לקמן (עמוד ב &) בגין דשושנים כו' זרקת תרין וסלקא הנשרא ונחתא לקבל ו"ק הנ"ל ובהן ב' השושנים):

<p>וכלהו דפיקין לגבי שכינתא דאיהי סלם דביה שית דרגין ודא לבא וביה (&) מלאכי אלהיים סלקין ונחתין דאינון דפיקין דרוחא ואינון שית סלקין לעשר ודא י' ואינון קשר"ק קשר"ק קר"ק עד דאתכלילו בעשרה זכרונות ובעשר מלכיות ובעשר שופרות תלתין סלקין מתתא לעילא ותלתין נחתין מעילא לתתא וסלקין בלהו לשתיין שית זמנין עשר כד סליק דפיקו בתקיפו דגבורה בנבירו איהו דינא תקיפא כד סליק דפיקו ואתארך מרעה אתארך דהא מטה כלפי חסד:</p>	<p>וכולם דופקים לשכינה, שהיא סולם, שבו שש דרגות, וזה הלב, ובו "מלאכי אלהים" עולים ויורדים, שהם הדפיקות של הרוח. ואותם השש עולים לעשר, וזה י', הן תקיעה שברים תרועה תקיעה, תקיעה שברים תקיעה, תקיעה תרועה תקיעה, עד שנכללו בעשרה זכרונות ובעשר מלכיות ובעשרה שופרות, שלושים עולים ממטה למעלה, ושלושים יורדים ממעלה למטה, וכולם עולים לששים, שש פעמים עשר. כשעולה הדופק בחוזק של הגבורה, בהתגברות הוא הדין הקשה. כשעולה הדופק ומתרפא החולי יתרפא, שהרי מטה כלפי חסד (ר"ה ז ע"א).</p>
---	--

ואינון שית סלקין לעשר - כמו שמפרש והולך **ואינון קשר"ק כו'.** והענין, כי ד' דפיקין הן דילה כנ"ל, ובה אינון עשרה, והוא קשר"ק. ומן התורה אינון אלא ט', כי העשירית ל"ל מגרמה כלום (והר ח"א קפ"א ע"א). והיא בלא נקודה (לקמן קנא ע"א), שהן הן הדפיקין כידוע. והיא כלולה מהם, ומתנהגת אחריהם. ודרא בתראה תקינו נגדה ג"כ, והן עשר דעמידה וכמנהג הראשונים, וכמ"ש כל הגאונים, שבצעמידה קשר"ק קשר"ק קר"ק, עד שר"ת (&) ביטלה והעמיד למנהגנו, ודברי הראשונים הם עיקר

- מאיר התיקון -

⁴³ עי' לעיל יז ע"ב: ז' כליל י"ו, ועי' זהר ח"ג רנג ע"ב.

⁴⁴ עי' רתיכא עלאה ותתאה (זהר ח"א יט ע"א).

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

כמש"ש בחידושי (&). ואלו הדפיקין ג"כ ניכר בדפק, דג' אלו האחרונים הן לא סלקין ולא נחתין אלא במקומם. ועי' בפרשת אמור (צט ק) סדרא קדמאה קלא נפיק כו' לגביה דאברהם כו' סדרא תניינא כו' ההוא קלא תבירא כו' לאתרא דיצחק כו' סדרא תליתאה קלא כו' לרישי' דיעקב כו' והני תלתא סדרין כלהו סדרא חד סדרא אחרא קלא נפיק וסליק ונטיל לאברהם מאתריה ונגיד ליה לתתא כו' סדרא תניינא כו' סדרא תליתאה כו' והני כלהו סדרא אחרא תניינא כו' סדרא בתראה דבעי לסלקא לון לאתריהו כו' והן ג"כ באריכו כו'⁴⁵. והיא בין חג"ת דסלקין, ובין נה"י דנחתין, דשם מקומה כידוע⁴⁶. והעשירית דכולין בה, כל ג' הקוין, אריכו ותבירו ותרועה, והיא דפיקו בינונית: **ודא יו"ד - ר"ל, יו"ד דנמלא טל⁴⁷, דכליל לו"ד, ד"ו הנ"ל** (סוף עמוד א'): **עד דאתכלילו כו'** - כי היר"ד הנ"ל דנמלא טל, היא כלולה בכל הו"ק, **שית דפיקין דפתחי לי כו': בעשרה כו' - ר"ל, ג' ברכות דלחש, הן ג' דפיקין דחג"ת בג' קוין, וכמש"ל ריש תיקון נ"ה** (קא ע"ב) דמלכות לשמאלא וזכרונות לימינא ושופרות באמצע. (בחזרה הן נה"י) והן בעמידה. ובחזרה ששה, ג' סלקין וג' נחתין, וז"ש **תלתין סלקין כו' ותלתין כו': שית זמנין עשר - והן ו"ק הנ"ל** {עח ע"ד} דסלקין לשתיין, ששים גבורים מגבורי ישראל (&), וכולא יסוד כליל לון, וזהו יסוד, יו"ד, יו"ד דנמלא טל, דסליק כל א' לעשרה, והן ששים, ס' דיסוד. והדפיקין הן ו"ד כנ"ל. וזהו ענין היסוד, כי האמה הוא סוד דיסוד⁴⁸, סוד ה' ליראיו (ההלים כה יד), ע' אנפין, כמש"ל בתיקון כ"ט (&), וביה ויכלו, ע"ב. וע' תיבין דקידוש, וע' לשון, ע' אנפין, כמש"ל ברי"מ פ' ויקרא (כ ע"א) עש"ב⁴⁹, ואיהו ששים מסט' דו"ק, ס'. וביה ב' נהורין, חד נהיר לשיית סטריין, ותניינא לד', כמש"ל בפרשת בראשית (מא ע"ב) היכלא כו' נציין לתריין סטריין נהורא חד כו' לכל סטר עילא כו' נהורא תניין כו' ד' נהורין לד' סטריין⁵⁰. והענין, כי כמו שיסוד כולל ו"ק, כן כולל ג"כ השביעית, והיא ג"כ כלולה מעשר, (והן ו"ה, שהן ז'⁵¹, אלא שוא"ו אות מפרק א', וה"א מב' פרקים, ד"ו, וזהו סו"ד) וכן פומא דאמה⁵² בעצמה ג"כ עשר, יו"ד דיסוד. אלא שמלכות דאמה עצמה הוא מסט' דאמא, שהן ד"ו פרצופים בה"א. ודפומא דאמה אות ברית ביו"ד דחכמה, דבה כולא חד, וכמש"ל בתיקון ל"ו (פו ע"ב), עמ"ש בארוכה לשמאלא אית רוחא כו'⁵³, והוא עטרה הנ"ל, שהיא לבנה. ואמר שם, **נהוריה טומק וחורו כחודא כו': כד סליק דפיקו כו' - נותן סימנין להבין החולה אם יתארך, או החולה כבר בדינא תקיפא:**

<p>קם סבא⁵⁴ (תניינא) מאינון מארי מתיבתא ואמר בוצינא קדישא הא סמנין אלין אינון דמרעה בגלותא כד דפיקו אתקצר וגלותא אתקצר הא מטה כלפי נבורה בי דינא רברבא ומותנא קא אחזי</p>	<p>קם הזקן שנית מאותם ראשי הישיבה, ואמר, נר הקדוש, הרי הסימנים הללו הם של החולי בגלות. כשהדפק מתקצר, והגלות מתקצר, הרי מטה כלפי גבורה, בית הדין הגדול, והמגפה מראים למשיח ולשבטים. ולכן נשבעה אותה חולה בגלות ישראל "אם תעירו ואם תעוררו" שלא יהיה במהירות, אלא "עד</p>
--	---

- מאיר התיקון -

⁴⁵ עי' מלואים אות (ח).

⁴⁶ עי' מלואים אות (י).

⁴⁷ עי' לעיל לו ע"ב: ובגין דא פתחי לי ביומא קדמאה לאת י' דאיהי נקודה דקמץ אחותי ביומא תניינא רעיתי ביומא תליתאה דאיהו רעיא מהימנא יונחי ביומא רביעאה תמתי ביומא חמישאה תם עונך בת ציון (איכה ד כב) שראשי ביומא שתיתאה דאתמר (בראשית מז לא) וישתחו ישראל על ראש המטה דאיהו יום הששי נמלא טל (שיה"ש ה ב) ביומא שביעאה דא טפה י' ודאי ודא נקודה דאת ב':

בהגר"א: **טל ביומא כו' טפה יוד כו' - שמוח הוא טלא דבדולחא, וכן הטפה נקרא טל, וידוע שהטפה הוא בסוד ג' טפים של ג' מוחין של יו"ו, בסוד מ"ב זיווגין, במילואן גי' טל:**

⁴⁸ עי' לעיל עד ע"ד ד"ה שמחה, ועי' לקמן עח ע"ד ופ ע"ד.

⁴⁹ עי' מלואים אות.

⁵⁰ עי' מלואים אות (ט).

⁵¹ היינו ו' ונקודה, עי' לעיל הערה 43.

⁵² עי' חסד בפומא דאמה אד"ר קמב ע"א זחר ח"ב כקג ע"א ובשעה"כ (שם קא ע"ג, וע"ש קו ע"ב), ועי' הגר"א ספד"צ (פרק ג דף מג סע"ד כז ע"א).

⁵³ בענין היכל לבנת הספיר, שכולל שתי רוחין יסוד ועטרה (גר"א ספד"צ ז ע"ב) עי' זהר ח"א מא ע"ב הובא במלואים אות (ט).

⁵⁴ עי' לעיל הערה.

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

שתחפץ".	למשיה ושבתין ⁵⁵ ובגין דא אומיאת ההיא חולה בגלותא לישראל (&) אם תעירו ואם תעוררו דלא יהא במהירו אלא עד שתחפץ:
---------	---

קם סבא כו' - נותן סימנין לגלות, אם הוא אריכו, אז הוא בחסד כו', דבגלותא כי חולת אהבה אני⁵⁶ (שיה"ש ב ה):

ואם דפיקו אתארך הא מטה כלפי חסד ועם כל דא ⁵⁷ מרעה בגלותא אתארך ואי דפיקו איהי לא אריך ולא קצר הא אתער רחמי לגבי חולה בגלותא דאיהי לבא ולגבי ערקין דילה דאינון בנהא ישראל ודא איהו עמודא דאמצעיתא עליה אתמר (ישעיה נד ז) וברחמים גדולים אקבצך:	ואם הדופק מתארך, הרי מטה כלפי חסד (ר"ה יז ע"א). ועם כל זה, החולי בגלות מתרפא. ואם הדופק לא ארוך ולא קצר, הרי מתעוררים רחמים לחולה בגלות, שהיא הלב, ולעורקים שלה שהם בניה ישראל, וזהו העמוד האמצעי, עליו נאמר "וברחמים גדולים אקבצך".
--	--

ועם כל דא - ט"ס וצ"ל ועל דא מרעה כו', ר"ל שלא יהא הגלות בקצף גדול, ושיוכלו לסבול:

ועוד כד דפיקו איהו כתרועה במהירו דוחקא בתר דוחקא (מיד) ייתי פורקנא ועוד ההיא חולה דאיהו לבא כד רוחא לא נשיב לגבה דאתמר ביה (בראשית א ב) ורוח אלהים מרחפת על פני המים איהו לא דפיק בערקין דילה וכלהו חשיבין בגלותא כמתים ואתמר בהו (&) במחשכים הושיבני כמתי עולם ובגין דא בגלותא אני ישנה (שיה"ש ה ב) ואיהו חולה בגלותא וכמה אסיין תלמידי חכמים קא משתדלין לגבה בכמה בוסמין וריחין דשושנים תפוחים ואגוזים ורמונים ולא חוזרת אליה הרוח בהם בגלות בחולי שלה. והדופק לא חוזר אליה עד שיבא הרועה הנאמן, האוהב שלה, שנאמר בו "הרועה בשושנים", ומביא לה תפוח, ושם באף שלה, ומריחה בו. ונודעת אליו, זהו שנאמר "מנחם משיב נפשי", מיד חוזרת הרוח והדופק אליה.	ועוד, כשהדופק הוא כמו תרועה, במהירות, דוחק אחר דוחק, (מיד) תבא הגאולה. ועוד, אותה חולה, שהיא הלב, כשהרוח אינה נושבת אליה, שנאמר בו "ורוח אלהים מרחפת על פני המים". היא לא דופקת בעורקים שלה, וכולם חשובים בגלות כמו מתים, ונאמר בהם "במחשכים הושיבני כמתי עולם". ולכן בגלות "אני ישנה", והיא חולה בגלות, וכמה רופאים תלמידי חכמים משתדלים עליה עם כמה בשמים וריחות של שושנים תפוחים ואגוזים ורמונים, ולא חוזרת אליה הרוח בהם בגלות בחולי שלה. והדופק לא חוזר אליה עד שיבא הרועה הנאמן, האוהב שלה, שנאמר בו "הרועה בשושנים", ומביא לה תפוח, ושם באף שלה, ומריחה בו. ונודעת אליו, זהו שנאמר "מנחם משיב נפשי", מיד חוזרת הרוח והדופק אליה.
---	---

Commented [YL3]: רמז לעץ החיים נגד התפוח של עץ הדעת.

ועוד כד דפיקו איהו בתרועה במהירו כו' - ר"ל, דגלותא הוא בתקיעה ושברים, פעם בקשיו והוא מותנא לשבטין, כמו בעשרה הרוגי מלכות, וכן למשיח דסביל, ולמשיח בן יוסף. ופעם הוא באריכו, מטה כו' (תרועה). והענין הוא לפי הדור אם יכולים לקבל, ולפי הזכיות. ותרועה הוא על חבלי משיח, דוחקא בתר דוחקא, כמו המעוברת, שבעיבורה פעם סובלת צער, ופעם בנייחא לה, ובלידה חבלים יאחזון לה, חבל בתר חבל. וכן בחבלי משיח סי' הלידה, וכמ"ש (ברכות &) אגרא דכלה דוחקא, ועי' בפרשת בלק (קצט ע"ב)⁵⁸: **ועוד ההיא חולה כד כו' -** ר"ל, דלא עסקין באורייתא וקבלה, כמ"ש ל' בתיקון ל' (עו ע"ב &)⁵⁹: **ולא אתחזרת כו' -** ד"ורוח אלהים" כו' הוא רוחו של משיח (לקמן עט ע"א, זהר ח"א רסג ע"א, תו"ח לב ע"ג), שהוא רעיא מהימנא⁶⁰: **בשושנים -** תרין

Commented [YL4]:

- מאיר התיקון -

⁵⁵ עי' לקמן ד"ה ועוד כד.

⁵⁶ עי' לעיל עה ע"ב.

⁵⁷ "ועם כל דא נמחק" בגר"א, ובמקומו איתא "ועל דא".

⁵⁸ עי' מלואים אות (יט).

⁵⁹ אולי צב ע"א: והכי מאן דגרים וכו'.

⁶⁰ עי' לקמן עט ע"א, נראה שרוחו של משיח הוא פנימיות בחינתו, עי' מלואים אות (כא).

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

כחדא⁶¹, בית ראשון ושני כמ"ש למטה, דאומי דלא ייעול ברא כו': ואיייתי לה תפוח - הוא דרגא דחג"ת כג' גוונים, וכמ"ש באד"ר (קלג ע"ב)⁶², והוא דרגא דר"מ, וז"ש ואשתמודעת לגביה, שמכרת מיד בו: ושוי לחוטמא - כמ"ש (&) וריח אפך כתפוחים, וכמ"ש בתיקון כ"ו (&): וארח ליה - כמ"ש (&) והריחו ביראת ה', שיראת ה' מריח ע"י⁶³: כן דודי כו' - והוא ר"מ, דרגא דעמודא דאמצעייתא (עי' זהר ח"ג רמז ע"א):

Commented [YL5]: ניקוד?

באותו זמן משבחת אותו "כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים וכו' ולביתר יעול לגנתא ואפיק מתמן (עט ע"א) רמונים ויהיב לה מעסים רמונים ⁶⁴ (שיה"ש ה ב) ולקט אגוז ותבר (עא ע"א) קליפין ויהיב לה מוחא מלגא ואיהו אכלה ושתית מעסים הרמונים ואתסיאת ודא הוא דאמר קרא (שם ו &) אל גנת אגוז ירדתי:	באותו זמן משבחת אותו "כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים וכו'", ואחר כך יכנס לגן, ומוציא משם רמונים, ונותן לה מעסים הרמונים. ולקט אגוז, ושובר הקליפות, ונותן לה המח מבפנים, והיא אוכלת ושותה מעסים הרמונים ונרפאת. וזהו שאמר הנאמר "אל גנת אגוז ירדתי".
---	--

מתמן {עט ע"א} רמונים - הן נו"ה, כמ"ש ל תיקון כ"ו (עט ע"ב), וז"ש ייעול לגנתא, שנה"י הן בנוקבא⁶⁵: ולקט אגוז - הוא צדיק, כמ"ש ש, והן שית דפיקין דו"ק דרוח כנ"ל: אל גנת כו' - עי' לקמן תיקון כ"ו:

אדהכי הא נשרא קא אתיא הנשר הגדול בעל הכנפים ויהיבת (תלת) קלין וסליקת לטורין אמר רבי שמעון לחברוי בודאי רעוא אשתכח לעילא ורחמים אשתכחו לגבי שכינתא וישראל בגלותא דודאי תלת חיוון אינון במרכבתא אריה שור נשר ובכלהו לית רחמים כנשרא ובגין דא אמר לישראל (שמות יט ד) ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי:	בינתים, הנה בא הנשר הנשר הגדול, בעל הכנפים, ונותן (שלשה) קולות, ועולה להרים. אמר רבי שמעון לחברוי, בודאי שנמצא רצון למעלה, ורחמים נמצאים לשכינה, וישראל בגלות. שודאי שלש חיות הן במרכבה: אריה, שור, נשר. ובכולם אין רחמים כנשר, ולכן אמר לישראל "ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי".
---	---

תלתא קלין - הן תלת דפיקין בסליקו, והיא חיה הג', ת"ת כולל חג"ת, וכמו שמפרש והולך דודאי כו':

אדהכי הא נשרא קא אתיא לגבייהו זמנא אחרא ובטשת בגדפהא עלייהו ⁶⁶ ורמת קלין וסליקת לטורא אמר רבי שמעון בודאי איהו דקא בטשת בגדפהא	בינתים, הנה הנשר בא אליהם פעם אחרת, והכה בכנפיו עליהם, והרים קולות ועלה לה. אמר רבי שמעון, בודאי שהוא מכה בכנפיו
---	--

- מאיר התיקון -

⁶¹ עי' זהר ח"א א ע"א אית שושנה ואית שושנה, שא' רומז למלכות וא' לבינה.
⁶² ז"ל: תקונא שביעאה פסיק שערא ואתחזן ב' תפוחין בתקרובתא דבוסמא שפירן ויאן למחזי פתח ר"ש ואמר (שיר ב) כתפוח בעצי היער וגו' מה תפוח זה כליל בתלת גוונים כן קב"ה תרין תפוחין כליל שיתא גווני תרין תפוחין אלין דאינון תקונא ז' אינון כללא דכל שיתא תקונין דאמינא ובגיניהון אתקיים (משלי טז) באור פני מלך חיים ותאנא מהני תפוחין נפקין חייך לעלמא ומחזיין חידו לזעיר אפי'.
 תרגום: התיקון השביעי, השערות נפסקו ונראים שני תפוחים במנחת הבושם, הם יפים ונאים למראה. פתח רבי שמעון ואמר, "כתפוח בעצי היער וכו'". מה התפוח הזה, כלול בשלשה צבעים, כך הקב"ה, שני התפוחים כוללים ששה צבעים. ואלו שני התפוחים שהם התיקון השביעי, הם כלל של כל הששה תיקונים שאמרנו. ועל ידי אלו מתקיים באור פני מלך חיים. למדנו: מאלו התפוחים יוצאים חיים לעולם, ומראים שמחה לז"א.

⁶³ עי' זו"ח סד ע"ב: אית ריח אחרא ודא איהו מלכא משיחא, דאקרי ריח. דכתיב, והריחו ביראת ה'. ודא איקרי ריח. ומתקשרא ברזא דריח קורבנא. ועי' זהר ח"ב ע"ב ע"א הוב"ד במלואים אות (כ).

⁶⁴ עי"ש ברש"י, עסיס - יין מתוק:

⁶⁵ עי' מלואים אות (י).

⁶⁶ עלנא לנסליק התם (גר"ל).

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

עלינו ועולה שם. אמרו לו בא אחרינו, עלו כולם אחריה להר, והיא עלתה למעלה עד שלא נראית.	עלנא וסליק התם אמרו ליה נייתי אבתרך סליקו בלהו אבתריה לטורא ואיהי סליקת לעילא עד דלא אתחזיאת:
--	---

*בטשת בגרפהא עלנא דנסליק התם - כצ"ל:

לפי שעה, הרי הנשר בא, ושתו שושנים בפיו, וזרק אותם על (ידיהם) ראשם (על ידיו), מיד שמח רבי שמעון שמחה רבה. אמר להם, חברים, בודאי שמחה הזדמנה לשכינה, שהיא חולה. שהרי אם שושנה אחת נתן בינינו, לא היתה זו רפואה, משום ששושנים רמוזים כנגד בית ראשון ושני, שנשבע הקדוש ברוך הוא שלא יכנס זה בלי זה. ולפי שזרק שנים, זה רומז על שני שושנים, כעת זוהי רפואה שלמה, ואז צריך לפתוח עליהם כמו שהיינו.	לפום שעתא הא נשרא קא אתיא ותרין שושנים בפומאה וזריק לון על (ידהא) רישיהו (נ"א על ידו) מיד חדא רבי שמעון הדוה סגיא אמר לון חבריא בודאי הדוה אזדמנת לגבי שכינתא דאיהי חולה דהא אם שושנה חדא יהיב ביננא לא הוה אסוותא בגין דשושנים אינון רמיוון לקבל בית ראשון ושני ⁶⁷ דאומי קודשא בריך הוא דלא יעול דא בלא דא ⁶⁸ ובגין דזריקת תרין רמיות דא תרי שושנים כען איהי אסוותא שלימתא וכדין צריך למפתח עלייהו כמה דהויגן:
--	---

לפום שעתא כו' - השתא נחיתת להורות ג' דפיקין האחרונים, ולזה תרין שושנים, כמ"ש בגין כו': (כאן נראה כי נמחקו איזה תיבות מגליון שלמטה):

– מאיר התיקון –

⁶⁷ עי' לעיל הערה 61.

⁶⁸ עי' ע"ח (שער טו פ"א): נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים של מעלה שהוא זווג או"א עד שיכנס בירושלים של מטה שהוא זווג שלים דז"ן לגמרי.

מלואים

(א) עי' זהר ח"ב לז ע"ב: אלא הכי תנינן האי כתרא דאקרי זא"ת אתקרי אש"ה⁶⁹ כמה דאתאמר (בראשית ב כג) לזאת יקרא אשה אמאי משום כי מאיש לקחה זאת מאן הוא איש ההוא דאקרי זה ודא הוא איש דכר כמה דאתאמר (שמות לב א) כי זה משה האיש הזה ואקרי איש זה וזה איש⁷⁰ וזאת אתנסיבת מזה דאקרי זכר:

תרגום: אלא כך שנינו, הכתר הזה שנקרא זא"ת, נקרא אש"ה, כמו שנאמר "לזאת יקרא אשה", למה, משום "כי מאיש לוקחה זאת". מי הוא איש, אותו שנקרא "זה", וזהו איש, זכר, כמו שנאמר "כי זה משה האיש", האיש הזה, ונקרא איש זה, וזה איש, וזאת נלקחה מזה, שנקרא זכר.

(ב) עי' זהר ח"ב רנט ע"א: [כ]פרוכתא (דפרסא)⁷¹ פריסא חפיא גו טמירו וסתים⁷² (דסתיםין) כפורתא פריסא⁷³ גו טמירין עלאין [לאסתמרא סתימו⁷⁴ דהאי טמיר וסתים⁷⁵] [לאסתמא סתימין דהא טמירין וסתיםין] ונ"א פרוכתא פריסא גו טהירין עלאין לאסתמרא סתימא דהאי טמיר וסתיםין לגו מן [פרוכתא] [כפורתא] אית אתר⁷⁶ סתים וטמיר וגניז לאכנשא ליה בגויה משה רבות עלאה⁷⁷ רוחא דחיי⁷⁸ על ידא דההוא נהר⁷⁹ דנגיד ונפיק ווההוא (וחד) נהר אקרי מבועא דבירא⁸⁰ דלא פסקין מימיו לעלמין וכד האי עייל ונגיד כל ההוא רבות קדשא⁸¹ מלעילא מאתר דקדש הקדשים נהירו [נגידין] (ד)נחית ואתי גו אינון צנורין⁸² האי אתמליא מתמן⁸³ כנוקבא דמתעברא ואתמליא מן דכורא:

תרגום: הפרוכת, פרוסה מכסה את תוך הטמון הנסתר. הכפורת פרוסה תוך הטמונים העליונים לשמור את הסתר של אותו טמון ונסתר. (הפרכת פרוסה בתוך אורות עליונים לשמור את הסתר של אותו טמון ונסתר) לפנים מן הפרוכת (הכפורת) יש מקום נסתר וטמון וגנוז להתכנס לתוכו שמן המשחה העליון, רוח החיים, על ידי אותו הנהר ששופע ויוצא, ואותו נהר נקרא מבוע הבאר, שלא פוסקים מימיו לעולמים. וכשזה נכנס ושופע כל אותו משחת קדש מלמעלה ממקום של קדש

– מאיר התיקון –

⁶⁹ תחלה היא בחי' זאת ואח"כ נקראת אשה, ועניינו כי "מאיש" שהיא ת"ת, "לוקחה זאת", ועי' קישוטיה נעשית זאת (אור יקר).

⁷⁰ "זאת" מלכות, ויש בה ב' בחי' הראשונה נקראת זאת, והב' נקראת "אשה" וכן הת"ת יש בו ב' בחי' הא' נקרא זה, והב' נק' איש. כפל לשון כנגד ב' פסוקים שהביא האיש הזה לעומתו אמר ואיקרי איש זה, וכנגד פ' כי זה משה האיש אמר זה איש. זה נקרא איש (מ"מ).

⁷¹ הענין כי עד עתה מדבר בקשר ההיכלות בהיכל זה במלכות ומלכות בבינה כדפירשנו ובינה בכל הנמצאים בתוכה נקשר בכתר עד אין סוף דהיינו סוד ההיכל הזה שעד כאן סוף הייחוד העליון, השתא מפרש שיש בהיכל הזה פרסא והנה הפרסא הזה הוא פרוכת המבדיל בין הכרובים שהם מטטרון סנדלפון אל שאר ההיכל, ואלו הכרובים הם נעלמים ומהם ולמעלה סוד כסא הכבוד הנעלמת והוא כעין אין סוף הנעלמת להיכלות לרוב העלם (אור יקר). ופי' הוא המסך שבין אצילות לבריאה וה"ס החש"מל הסובב על כל האצילות (מ"מ).

⁷² ור"ל חופה על עולם האצילות הנק' טמירו סתים (מ"מ).
⁷³ פ' הוא החש"מל הנז' ששורשו הוא מבינה דאצילו' כמ"ש הרב באוצ"ח בדרוש המעקה ונודע שבינה נק' כפורת (מ"מ).

⁷⁴ פ' כמ"ש בשם הרב שהמעקה הזה שבצדדי פרצופי האצילות ושמתחת רגליהם הוא לסתום האורות שלא יפלו לבי"ע ויקרה להם מיתה ח"ו כמו מיתת המלכים שירדו לבריאה וז"ש הזוהר "לאסתמא סתימין" דהיינו לסתום אורות האצילות הנק' סתימין (מ"מ).

⁷⁵ ירצה שלכן צריך לסתום אורם שלא יצאו לחוץ לגו מן פרוכתא לפנים מן המסך שבין אצילות לבריאה. ולפ"ז פרוכתא וכפורת' הכל אחד (מ"מ).

⁷⁶ פירוש מ' דאצילות (מ"מ).

⁷⁷ פ' הארת אבא הנק' שמן (מ"מ).

⁷⁸ פ' הארת אימא (מ"מ).

⁷⁹ פירוש יסוד דזעיר (מ"מ).

⁸⁰ ור"ל יסוד דזעיר הנק' מבוע' דבירא (מ"מ).

⁸¹ פ' המוחין דאימי' ובתוכם מוחין דאבא וז"ש מאתר דקדש הקדשים דהיינו אימא הנק' ק"ק ובתוכה אבא שהוא רבות קודשא (מ"מ).

⁸² צנורין (דפ"ו). פ' אותה הארה יורדת תוך הצינורין שביסוד (מ"מ).

⁸³ פ' מלכות דאצילות מתמלאת מהיסוד (מ"מ).

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

הקדשים, אור של שפע יורד ובא לתוך אותם הצנורות, וזה מתמלא משם כנקבה שמתעברת ומתמלאת מן הזכר.

(ג) עי' זהר ח"א קעז ע"ב: ישורון אמאי אקרון ישראל בשמא דא אלא ישראל וישורון כלא חד ישורון כמה דאת אמר (איוב לג כז) ישור על אנשים בגין דנטיל שורה להאי סטרא ולהאי סטרא⁸⁴ ובגין אינון תרין שורין אקרי ישורון ודא הוא ישראל⁸⁵ ישראל על דנטיל רבו ותוקפא מכלא⁸⁶ ישראל ונ"א ישורון על אינון חולקי תרין סטרין תרין שורין כדקא אמרן וכלא חד ואינון שמחן כלהו סלקי לחד.

תרגום: בא וראה, יעקב הרי בארוהו. ישראל כמו כן, ואף על גב שדרגות אלו כאחת. ישורון, למה נקראו ישראל בשם זה, אלא ישראל וישורון הכל אחד, ישורון, כמו שנאמר "ישור על אנשים", משום שנטל שורה לצד זה ולצד זה, ומשום אותן שתי שורות נקרא ישורון, וזהו ישראל. ישראל על שנטל גדולה ותוקף מכל. ישראל (ישורון) על אותם חלקים שני צדדים שתי שורות, כמו שאמרנו, והכל אחד. וכל אותם שמות עולים לאחד.

(ד) עי' זהר ח"א ריז ע"ב: תנא עלמא חדא אשתמודע לעילא וכד כרוזא נפיק ההוא עלמא מזדעזעא ומתחלחלא נפקי תרין צפריין⁸⁷ [דאסתלקון] [ואסתלקון] מההוא עלמא⁸⁸ דמדוריהון תחות אילנא דחיזו דחיי ומותא ביה נפקא חד צפורא לסטר דרומא וחד צפורא לסטר צפונא וחד צפורא כד נהיר יממא וחד כד אתחשך [יממא] (ליליא) כל חד וחד קרי ומכרוזא מה דשמעין מההוא כרוזא לבתר בעו לאסתלקא לאתרייהו ומשתמטי רגלייהו בנוקבא דתהומא רבא ומתלכדן בגויה עד דאתפליג ליליא כד אתפליג ליליא כרוזא קרי (קהלת ט יב) וכצפריים הנאחזים⁸⁹ בפח כהם יוקשים בני האדם⁹⁰.

תרגום: שנינו, עולם אחד נודע למעלה, וכשהכרוז יוצא, אותו העולם מזדעזע ומתחלחל, יוצאות שתי צפורים שעולות מאותו העולם, שמדורם תחת העץ שמראה החיים והמות. יוצאת צפור אחת לצד דרום, וצפור אחת לצד צפון, וצפור אחת כשמאיר היום, ואחת כשנחשך היום, וכל אחת ואחת קוראת ומכריזה מה ששומעים מאותו כרוז. אחר כך רוצות להתעלות למקומן,

– מאיר התיקון –

⁸⁴ מהחזה ולמטה דז"א נקרא ישורון כז"א ישור על אנשים, ואין שורה פחותה מג', והם ז"א באמצע ויעקב מצד פנים ורחל מצד אחר. ומהחזה ולמעלה נק' ישראל שיר אל, שיר משמאלא שהם נה"י דאימא שבתוכו, אל מימינא שהם מוחין דאבא שבתוכן. וז"ש ישורון כז"א ישור על אנשים, ר"ל שהם ג' פרצוים מהחזה ולמטה, ומש"כ בגין דנטיל שורה להאי סטרא ולהאי סטרא, פי' ז"א נטיל פרצוף א' מצד פנים ופרצוף א' מצד אחר, ומלת שורה שכתב הזהר הוא לשון חומה כז"א עלי שור, ור"ל נטיל חומה מכאן שהוא פרצוף יעקב וחומה מכאן שהוא פרצוף רחל (מ"מ).

⁸⁵ פי' שכולו פרצוף ז"א רק שמהחזה ולמעלה נקרא ישראל ומהחזה ולמטה נקרא ישורון (מ"מ).
⁸⁶ פי' שישראל הוא שיר אל שהם מוחין דא"א ומוחין דאבא נקראים רבו ומוחין דאימא נקראים תוקפא לפי שממנה דינים מתערין (מ"מ).

⁸⁷ קסב ע"ב (הערת הזוהר). ב' צפריין אלה המה בסוד ב' בנות לבן, הרי הן לאה ורחל (דע"ה ח"ב סג ע"ב). עי' ע"ח שער מב פרק ג', וכן שער מח פרק ב', שב' המוחין דנוקבא דקל' דאצילות נקראין "שתי צפריים", ועי' ע"ח שער מט פרק ט שב' צפריין דנוקבא דנגה יניקתם בלילה.

⁸⁸ כמו שיש ד' עולמות אב"ע דקדושה כן יש כנגדם ד' עולמות אב"ע של הטומאה הנקראים קליפות. ומקום אלו הקליפות הם כנגד אחרים של הארבע עולמות אב"ע וכו', בקדושה יש בכל עולם מן הארבעה עולמות בחינת חמשה פרצופין הנקראים א"א או"א וזו"נ וכו', האמנם בקליפות אינו כך כי בעשיה יש קל' כנגד אריך אפין ואבא ואימא וז"א ונוקביה, וכו' ובאצילות אין קליפות אלא כנגד ז"א ונוקביה בלבד דקדושה וכו' תרין מוחין דקליפה דז"א דאצ' הם סוד אותם שני אנשים המרגלים הנז' בספרא דצניעותא ובפ' אחרי מות ב' ע"ב בענין תרין בנין ינקין בכל יומא כו' ולפי שהם למעלה כנגד ז"א דאצילות דקדושה נקראי' בשם אנשים שני מוחין דקליפה דנוקבא דז"א דאצילות הם נקראים שתי צפריים כו' והם אותם תרין צפריין הנז' בפ' ויצא (דף קסב סע"ב) בפסוק וללבן שתי בנות, כי במקום הקליפה כנגדו במקום לבן יש שתי בנות שהם תרין צפריין, וכו' ודע כי כל המוחין שיש בעול' הבריאה והיצירה והעשיה בין באבא בין באימא בין בז"א בין בנוקביה נקראי' שתיים נשים זונות הנז' בפ' אחרי מות (דף ס ע"ב) ולפי שג' עולמות אלו הם עולמות של הנקבה וכו' (שערי מאמרי רשב"י).

⁸⁹ ז"ל בשלימות: כי גם לא ידע האדם את עתו כדגים שנאחזים במצודה רעה וכצפריים האחזות בפח כהם יוקשים בני האדם לעת רעה כשתפול עליהם פתאם:

⁹⁰ עי' אריכות בדע"ה ח"ב סג ע"ד וסד ע"א.

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

ונשמטות רגליהן בנקב תהום רבה, ונלכדות בתוכה עד שנחלק הלילה, וכשנחלק הלילה הכרוז קורא, "וכציפורים האחוזות בפח כהם יוקשים בני האדם".

(ה) עי' זהר ח"ג רלד ע"א: ת"ח לבא הא אתמר אבל לב דא איהו נורא דדליק⁹¹ ואלמלא דזמין לגביהו מלכא עלאה כנפי ריאה דאתיין לקמיה רוחא מרוחא⁹² דנשיב מגו בוסמין עלאין⁹³ הוה אוקיד לעלמא ברגעא חדא:

תרגום: בא וראה הלב הרי נאמר, אבל לב זהו אש ששורף, ואם לא שהזמין אליו המלך העליון את כנפי הריאה שמביאים לפניו הרוח מרוח שנושבת מתוך בשמים עליונים, היה שורף את העולם ברגע אחד.

(ו) מה שנמצא בכמה מקומות שאמרו כי רוח הוא בלב ונפש בכבד ובכ"מ אמרו כי הרוח הוא בריאה ונפש בלב, הנה העיקר הוא כי במוחא וריאה ולבא הן נר"ן, כמ"ש בסוף תיקון כ"ו, אך ע"י התנשבות הריאה שמנשב תמיד על הלב, הנה שריא הרוח בלב ג"כ, כי הוא מתפשט מהריאה ללב (והוא דרך הביב והמזרק שיוצא ממנו לריאה כנ"ל, ולכן בניקב אותו המזרק לחללו טריפה במשהו כנז"). וכן הוא בנפש שעיקרה הוא בלב ומתפשט בכבד, והוא ע"ד הנשמה שנודע הוא שעיקרה הוא חופף על האדם מלמעלה אלא שמתפשט ענפיה בתוכו, וכן האויר בעולם, ונשיב בהאדם. כן הוא עדי"ז עיקרו דהרוח הוא בריאה, אלא שממנה מתפשט ושורה בלב, ועיקר הנפש הוא בלב וממנו מתפשט ושורה בכבד (הקדו"ש קה ע"ד) אלו הגי' נר"ן שורש כולם הם בהמוחין שבראש שהם חב"ד, כי מוח הדעת שם הוא השורש דהרוח והנפש, ואח"כ הנה הם מתפשטין שניהם בהלב, כי שם מתפשט ומתקבץ הארת כל המוחין כנ"ל אות נ"ז נ"ח. אך עיקר מה שנתגלה שם הוא הרוח והנפש, אבל הנשמה עיקר מקומה הוא לעולם רק בהמוח, כי היא מהג"ר שהם למעלה, משא"כ הרוח ונפש עיקר מקומם הוא לעולם רק בהז"ת, והוא בכלל דברי הרב מה שאמר בשער הנסירה (פרק ו) במה שמחלק שם בין אחסנתא דאו"א לאחסנתא דז"א עצמו ע"ש והבין. והנה נכנס הרוח והנפש עיקרן בהלב, אלא שבאור הרוח הנה מתייחד בו הריאה והלב יחד, ומקבל הלב את אור הרוח ע"י הריאה, אבל אור הנפש נכנס עיקרה בלב. אמנם אח"כ הנה יוצא ומתפשט אור הנפש מהלב אל הכבד, והוא מה שנודע שהנפש שרויה בכבד. אך נודע הוא מה שכתב הרב הכלל בזה בשער הנסירה (פרק ז) ובכ"מ כי כל דבר שיוורד ממדרגה למדרגה אין הכוונה שנעקרין ממקומן, אלא שרשם נשאר לעולם קיים במקומו ורק הריבוי אור שבהם הוא אשר מתפשט ויורד למטה. וכן הוא בעניינינו בענין אור הנפש, כי עיקרו הוא נשאר קיים לעולם

– מאיר התיקון –

⁹¹ בינה נקרא ל"ב (רח"ו).

⁹² הריאה ולבא הם סוד ח"ב, דלא מתפרשין דא מן דא (זהר ויקרא ד ע"א) [ולבא סוד בינה, ה' עלאה, מינה נפיק מלכות ה' תתאה, והוא סוד הנפש שבכבד המתפשט מן הלב כנז]. וברע"מ שם אמרו כי על סוד כנפי ריאה דנשבין על לבא, והוא רוחא מרוחא דנשיב מגו בוסמין עלאין שהם או"א עלאין על אשא דבינה שבלב, הנה על זה נאמר (שמות כה כ) והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפורת, דא כפורתא דלבא (הקדו"ש קה ע"ד), הקדמת תיקונים (יד ע"ב) לב נור דליק, וכן בתיקון י"ג (כט ע"א) לבא איהו אש אכלה כו', ואי לאו כנפי ריאה דנשבין על לבא הוה אוקיד כל גופא⁹², וכן הוא ברע"מ (פנחס דף רכז ע"ב) דאי לאו (כנפי ריאה) דנשיב בבתינ דלבא הוה נורא דלבא אוקיד כל גופא. וע"ש עוד (דף רלג סע"ב) כי מוח ולב הם מים ואש רחמי ודינא, ועי' בהגר"א בתיקון כ"ה (דף עח ע"א) כי הנורא דלבא הוא החום הטבעי שבלב (ביאורים ח"א סט ע"ד). ⁹³ שהוא החיות הנמשך מחכמה ואינון רפאל וצדקיא"ל שהם חילותיה מביאים לה הארה (רח"ו). [ז"ל הגר"א בתיקונים קכד ע"ד: אשא דבלבא ו' רוחא כו' - ר"ל, כנ"ל דהן עולה ויורד ומפרש הטעם למה היא אצל אביה והוא אצל אמו ומפרש היא למנטר לה דבגלותא היא בת הקטנה ושדים אין לה והיא ברשות אביה והוא אצל אימא למנשב לה רוחא ובעא מינה דלא כו' ועי' בפרשת פנחס רל"ד א' ובר"מ שם ואמר ומאריך רוגזאה דוא"ו הוא אריך אנפין ועיין בזהר שם לב דא איהו נורא דדליק ואלמלא דזמין לגבי' מלכא עילאה כנפי ריאה דאייתי לקמי' רוחא מרוחא דנשיב מגו בוסמין עילאין הוה אוקיד לעלמא כו' ור"ל מע"ק דרוחא נשיב ב' כנ"ל קט"ו ב' בגין דאויר קדמא נטיל בעמודא דאמצעייתא ואימא היא לשמאלא בחמימו סגי כנ"ל ובזמן שהיא מקרבת בבעלה דהוא מים בקרירו היא נתקררה אבל בגין דמרחקה מבעלה לכן ו' רוחא דנשיב כו' ולזמנא דייתי פורקנא כו' ו' אזיל לימינא להתחבר לה"א תתאה וי"ד הולך לשמאלא לה"א עילאה ואמר: כאן לסמכא וכאן לזקפא כמ"ש (תהלים קמה יד) סומך ה' לכל הנופלים סוכת דוד הנופלת וזוקף לכל הכפופים. ור"ל מע"ק דרוחא נשיב ביה, כמ"ש בתי' קט"ו ב' בגין דאויר קדמא נטיל בעד"א] (יהל אור).

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

בהלב, ושורה שם עם אור הרוח ביחד, ורק ריבוי אורו הוא מתפשט ונכנס בהכבד וקונה מקומו שם, ומשם יוצא ומתפשט הארת אור הנפש דרך ווריד הכבד לכל שאר האיברים כולם וכמ"ש בשער המוחין (פרק ה), ומקבלים כל האיברים כולם את התפשטות אור הנפש רק מהכבד, וזהו מה שנודע כי הכבד הוא הכלי לאור הנפש. והכוונה הוא כי כל האיברים כולם אינם מקבלים הארת אור הנפש אלא רק אחר שנצטמצם וירד בהכבד, משא"כ הארת אור הרוח הנה מקבלים כל האיברים כולם דרך העורקים הדופקים הנמשך מהלב, ולכך אמרו שהלב הוא הכלי לרוח, ור"ל שהגוף משתמש בו ונוטל הגוף כולו על ידו את הארת אור הרוח. וכן הכבד הוא כלי להנפש, ור"ל שהוא כלי להגוף אשר הגוף משתמש בו ונוטל על ידו את הארת אור הנפש. ולכך אמרו כי הלב הוא הכלי להרוח והכבד הוא הכלי להנפש. ועוד כי הרי נמצא מדברינו כי הכבד הנה הוא רק הכלי להנפש לבד, ולכך נקרא הכבד בשם כלי הנפש, כי הרי בו עומד ומאיר אור הנפש וניכר בו, משא"כ הלב הנה שם שורה הרוח ג"כ, ושניהם שורים שם, ובמקום הרוח לא נזכר הנפש כלל ע"ד שרגא בטיהרא שאינה ניכר אורה כלל. אבל באמת הנה שורה בהלב עיקר אור הנפש ג"כ, וכל אור הנפש אשר בהכבד הנה מקבל אותו ג"כ רק מהלב וכנ"ל, אך משום ששם שורה אור הרוח ומאיר שם באורו הגדול, הנה נתבטל שם אור הנפש ואינו ניכר שם אורה כלל, ולכך נקרא הלב רק בשם כלי הרוח. אך בערך הריאה אשר שם הוא שורה רק הרוח לבד, הנה קורא התיקונים היטיב את הלב בשם כלי להנפש, משום שהרי שם שורה עיקר אור הנפש ג"כ עכ"פ. אך הכבד בערך הלב נקרא הוא כלי להנפש, כי הרי בו שורה ומתגלה הנפש לבד, משא"כ הלב שבו שורה ומאיר אור הרוח ג"כ, ואינו ניכר בו אור הנפש על ידו, נקרא הוא בערך הכבד בשם כלי להרוח, וע"כ מה שכתב בזה הגר"א בתיקון כ"ה (דף עח סע"א) ע"ש, ובכלל דבריו דברינו (ביאורים ח"א ע"ב).

(ז) עי' זהר ח"ג קכב ע"ב: ותרין אתוון אתערין ליה לב"נ לתורה ולמצוה י' יראה⁹⁴ ודא (ד)איהי על רישיה⁹⁵ דב"נ ומנה ייעול דחילו ללבא דב"נ למדחל מקב"ה ולנטרא גרמיה דלא יעבר על פקודין דלא תעשה:

ה' אהבה על רישיה דב"נ⁹⁶ ומנה⁹⁷ עאל רחימו דקב"ה על רמ"ח איברין דיליה לקיימא בהון פקודין דעשה:

תרגום: ושתי אותיות [אחרות] מעוררות את האדם לתורה ולמצוה, י' יראה, וזוהי על ראש האדם, וממנה תכנס יראה ללב האדם, לירא מהקדוש ברוך הוא ולשמור את עצמו שלא יעבור על מצוות לא תעשה.

ה' אהבה על ראשו של האדם, וממנה נכנסת אהבת הקדוש ברוך הוא על רמ"ח איבריו לקיים בהם מצוות עשה.

(ח) עי' זהר ח"ג צט ע"ב: סדרא קדמאה קלא נפיק ומתעטר לעילא סליק ריקיעין ואתבקע בין טורי רמאי ומטי לגביה דאברהם ושריא ברישיה [ואתעטר] ואתער הוא ואתקן לכורסיא⁹⁸: ובספרא דאגדתא [תנינן] [תנונן] בשעתא דהוא קלא קדמאה⁹⁹ אתער [ואתעטר] אברהם ואתקן לכורסיא פקד(ין) עליה [או"א] [אבא] אדהכי סלקא תניינא תקיפא לחברא תוקפי רגיזין

– מאיר התיקון –

⁹⁴ והן ד' אותיות הו"ה מצות לא תעשה ומצות עשה ותורה ותשובה ולא מצות לא תעשה עצמן ומצות עשה עצמן אלא יראה ואהבה גורמות המ"ע ומל"ת והתשובה היא הרביעית המעשה כמו שמפרש והולך, וג"ר הן במחשבה וכמ"ש במ"א דג' אותיות יה"ו הן במחשבה והרביעית ה' היא בעובדא וכלולה מכלם שהם הנ"ל מ"ע ומל"ת תורה ותשובה (יהל אור).

⁹⁵ דכל השם על ראשו ומשם הולך לגוף כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁹⁶ עי' מלואים אות.

⁹⁷ ומניה (דפ"ו).

⁹⁸ והנה הכלי הזה [חסד דז"א] הוא ישן כנז' ו[תקיעה] מעורר אותו ואח"כ עולה זו התקיעה יותר למעלה עד רישיה דאברהם והוא היא עיטרא דחסדים הנשאר בסוד א"מ ע"ג רישא דז"א וכו' וכדין ההוא עיטרא דחסד הנק' רישי' דאברהם אתער גם הוא, ואז הוא ממשיך אליו אותם תרין מוחין שהם בינה ועטרא דגבורה שנסתלקו עם נה"י דאימא למעלה ומורידן עד מקומו שהז"א עומד שם למטה בסוד א"מ ואז נמצאין כל הד' מוחין יחד שם בבחי' א"מ ע"ג רישא דז"א ונעשה עתה שם בחי' כסא של ד' רגלים (שעה"כ צח ע"ג).

⁹⁹ סליק (נוסף בדפ"ו).

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

ודא סדרא תניינא הוא קלא תבירא בתוקפוי וכדין סלקא וכל דינין דיתערון (ס"א דאתערען) קמיה אתברו עד דסליק לאתריה דיצחק:

כיון דיצחק אתער וחמי לאברהם מתקן לכורסיה¹⁰⁰ לקיימא קמיה כדין אתכפיא ותבר תוקפא קשיא ובהאי בעי מאן דתקע לכוונא לבא ורעותא בגין לתברא חילא ותוקפא דדינא קשיא הה"ד (תהלים פט טז) אשרי העם יודעי תרועה יודעי תרועה ודאי¹⁰¹:

סדרא תליתאה קלא נפיק וסליק ובקע כל אינון רקיעין ורחמי מתערן ומטי ההוא קלא לרישיה דיעקב ויעקב אתער וחמי לאברהם מתתקן בגיסא אחרא כדין אחידן תרוייהו ביה ביצחק דא מהאי סטרא ודא מהאי סטרא ולא יכלין תוקפוי [לנפקא] (ונפק) לבר והני תלתא סדרין כלהו סדרא חד: סדרא אחרא¹⁰² קלא נפיק וסליק ונטיל לאברהם מאתריה¹⁰³ ונגיד ליה לתתא¹⁰⁴ לאתר דתוקפיהון דיצחק שריין¹⁰⁵ וקיימן ליה לאברהם בגווייהו:

סדרא תניינא¹⁰⁶ נפיק קלא תבירא לא תקיפא כקדמאה לא דחליש [ד]ההוא קלא דתקע אלא דההוא קלא לאו איהו [ל]גבי יצחק בקדמיתא דתמן תוקפא קשיא שריא אלא לגבי אינון וכי דינא דלתתא (מותבן דינא) דאינון רפויין יתיר וכלהו חמאן לאברהם לגבייהו ואתכפיין קמיה:

– מאיר התיקון –

¹⁰⁰ לכורסייא (דפ"ו).

¹⁰¹ ר"ל יודעים לשבר כח הדין ותרועה לשון תרועם בשבט ברזל (רח"ו). מפרש יודעי מלשון (שופטים ח טז) ויודע בהם את אנשי סוכות, שר"ל ששבר כוחם והכניעם, כנזכר בפרשת פקודי רנ"א א' (רמ"ז).

¹⁰² פי' הם תר"ת השנית סדרא בתראה דבעיין לסלקא לון לאתרייהו ז"ל הרב ז"ל בסה"כ תשר"ת הם בלאה ורחל ותש"ת בלאה ותר"ת ברחל וג' פעמים הם א' באצילות וא' בבריאה וא' באצילות ג"כ וז"ש הזוהר סדרא בתראה דבעי לסלקא לון לאתרייהו וכו' עכ"ל הרב ולפ"ז ר"ש שהזכיר כאן ג' תר"ת לבד תר"ת הראשון באצילות והשני בבריאה והשלישי באצילות ולכ"א לסלקא לון לאתרייהו זהו כללות הלשון אבל פרטי כל תיבה ותיבה ומה הוסיף הזוהר בסדר זה יותר מחבירו לא ידנו לעומקו (מ"מ).

¹⁰³ מושך כח החסד שנתגלה ממקורו (אור יקר).

¹⁰⁴ לנצח שהוא ענף החסד, ואם תאמר כיון שכבר המשכנו אותו מגו שופר על החסד בתקיעה ראשונה מה ענין שופר עוד פעם שנית דהא השתא לאו מגו שופר דהיינו בינה נפיק, ויש לומר שזה בסוד האצילות שאחר שנאצלה חסד מבינה נתנה עוד הבינה כח בחסד להמשיך הנצח אל מקומה, וכן צריך קול דנפיק מינה לתת אל החסד כח להמשיך למטה אל הנצח לעורר חסדיה אל כנגד הוד כאשר יתבאר, ובדרך זה אל כל שאר הקולות עלייתם וירידתם על ידי כח הבינה קול דנפיק מגו שופר כדפירשנו (אור יקר).

¹⁰⁵ הוד שהיא ענף הגבורה, וכבר היה אפשר לפרש דהיינו למטה בהיכלות ויהיה התקיעה בהיכל אהבה, והתרועה ושברים בהיכל זכות והיכל לבנת הספיר, והתקיעה בהיכל הרצון והיינו "תוקפיהון דיצחק" היכל זכות שבו סוד הדין החזק ומשם יורד, ומתגלגל לחצונים, ואף אם לא נפרש השמועה כך לענין הכוונה צריך הוא לכוון גם בתיקון הדינים האלו, עוד אפשר לפרשם במלכות הכל שבה סוד יהו"ה דהיינו חסד שבה תקיעה, שברים גבורה שבה, תקיעה שנית תפארת שבה, דהיינו סוד שלשה פנים בסוד אל אלהים אדני במלכות אל אלהים יהו"ה בתפארת, והיינו "תוקפיהון דיצחק שראן", ואף אם לא נפרש השמועה כך צריך הוא לענין זה הכוונה, וכל מה שנפרש בנצח הוד יסוד דוגמתו בהיכלות ודוגמתו במלכות בסוד ימין ושמאל ואמצע שבה (אור יקר).

¹⁰⁶ בס' ח"י דף קמ"ה ז"ל מבואר הדבר למתחילים בחכמה כי שורש השופר הוא אם הבנים הנק' בינה דבה חירו דכולא, וזה הוא שורש הדבר שישראל צריכין עתה ביום הדין לתקוע בשופר לעורר שופר העליון היא הבינה להפוך הדין לרחמים אך בשופר בלבד ולא בקרן אחר שכל קרן רמז אל מדה"ד דינא דמלכותא ואין לנו עסק בדין אפס לעורר הראשונים להפוך ממשלת הדין לרחמים ע"י התרועה ולכך אמר הכתוב יום תרועה יהיה לכם ר"ל לכם ניתן התעוררות של מעלה שאתם תעוררו וזולת התעוררות שלכם לא יהיה שום התעוררות למעלה, והכוונה בזה לפי שהבינה היא סוד השופר הגדול מסתלקת במעלה ומסתרת את עצמה מלהניק ולהשפיע אל הבנים שהם ר"ק הבנין, ואז הגבורה פחד יצחק מתחזקת להתעורר בדין הקשה ומכין את עצמו לדון העולם ועל כן צריכים אז להתעורר פה למטה בשופר ולחזור בתשובה שלימה שזה הוא סוד תשובה תשוב ה' ר"ל להשיב ה' עליונה סוד הבינה על הבנים ר"ק הבנין וגם לתקוע בשופר לעורר אותה כנז', ובס' תשר"ת תקיעה א' לעורר החסד מדת אברהם שהוא קול פשוט חסד ורחמים פשוטים והתעוררותו לתקן הכסא כסא של רחמים ופוקדין עליו ברחמי א"ב הרחמים ואם על בנים כמ"ש בזוהר, ושברים הוא לשבר תוקף הדין שבגבורה פחד יצחק ולהמזיגו במדת החסד לאברהם, ותרועה הוא לעורר הת"ת מדת הרחמים הממוזג חסד ודין יחד כי אחר שנכנעה הגבורה שהוא דין והחסד הולך וגובר צריך להם הכרעה והוא הת"ת מדת יעקב להכריע ביניהם להעמיד העולם בקו הרחמים שהוא קו הממוצע ובתרועה זו מתעטר הת"ת בבחינתו העליונה בסוד הדעת כנזכר בזוהר, ואז הדין הוא כפוף באמצע דהיינו אברהם

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

אדהכי סדרא תליתאה קלא נפיק וסליק ואתעטר ברישיה דיעקב ונגיד ליה לתתא להווא אתר דאינון גבוראן שריין וקאים לקבלייהו אברהם מהאי סטרא ויעקב מהאי סטרא ואינון באמצעיתא כדין אתכפיין כלהו ומשתכחין (ס"א אומשתכחין) (ומסתכי) [באתרייהו] (לאתרייהו) והני כלהו סדרא אחרא תניינא:

סדרא בתראה דבעיא לסלקא לון לאתרייהו ולישבא (ס"א ולישרא) בניייהו ליצחק כמלקדמין בגין דהאי בעא לישרא ליה באתריה ולא יפוק בתוקפוי לבר כדין דינין כלהו אתכפיין ורחמין אתערו על דא בעי לכוונא לבא ורעותא בהני קלי ולמהדר¹⁰⁷ בתיובתא קמי מאריהון: כדין כד ישראל מתקני ומסדרי קלין וברעותא דלבא כדקא יאות בשופרא דא (וישראל ברעותא) אהדר ההוא שופר עלאה וכד אהדר מעטרא ליה ליעקב ואתתקן (על) כלא וכורסייא אחרא רמיו וכדין חידו אשתכח בכלא וקב"ה מרחם על עלמא זכאה חולקהון דישראל דידעיין לנגדא ולאמשכא למאריהון מדינא לרחמי ולתקנא כלהו עלמין על ידיהו: תרגום: הסדר הראשונה יוצא קול ומתעטר למעלה, עולה וקיעים ובקע בין הרים רמים, ומגיע לאברהם ושורה בראשו, ומתעטר, והוא מתעורר ומתקין את הכסא.

ובספר האגדה שנינו בשעה שאותו קול ראשון עולה, מתעורר ומתעטר אברהם ומתקין את הכסא ופוקד עליו (אבא ואמא) אבא. בינתיים עולה השני התקיף (לחבר) לשבור את הדינים הקשים, וזה הסדר השני, אותו הקול שובר בכחו, ואז עולה, וכל הדינים שמתעוררים (שנקרים) לפניו נשברים, עד שעולה למקומו של יצחק.

כיון שמתעורר יצחק ורואה את אברהם, מתקן את הכסא לעמוד לפניו, אז נכנע ושובר את התוקף הקשה, ובוה צריך מי שתוקע לכוון הלב והרצון כדי לשבור הכח והתוקף של הדין הקשה, זהו שנאמר אשרי העם יודעי תרועה, יודעי ודאי.

סדרה שלישית יוצא קול ועולה ובוקע כל אותם רקיעים ומתעוררים רחמים, ומגיע אותו קול לראשו של יעקב ויעקב מתעורר ורואה את אברהם מתתקן בצד האחר, אזי אוחזים שניהם ביצחק, זה מצד זה וזה מצד זה, ולא יכולים התוקף שלו לצאת החוצה, ושלב הסדרות הללו הן סדרה אחת.

סדרה אחרת קול יוצא ועולה ונוטל את אברהם ממקומו, ומשפיע אותו למטה למקום שהגבורות של יצחק שורים, ומקיימים את אברהם בתוכם.

סדרה שניה יוצא קול שבור לא חזק כמו הראשון, לא שאותו קול שתקע חלש, אלא שאותו קול אינו אצל יצחק כבראשונה, ששם שורה התוקף התקיף, אלא רק לאותם בית דין של מעלה, שהם יותר רפויים, וכולם רואים את אברהם אצלם ונכנעים לפניו.

– מאיר התיקון –

מצד ימין הת"ת ויעקב מצד אחר ויצחק באמצע ואז החסד והרחמים מאירים לספי' התחתונות והרצון מצוי בעולם ותקיעה אחרונה היא כדי לעורר הרחמים בתחלת וסוף, ותש"ת הוא בכוונה אחרת כי בתקיעה א' מתעורר החסד ואנו ממשיכים אותו ממקומו העליונה המלכות למתקן הדין שבמלכות שבה ושברים תוקף הדין שבמלכות ב"ד של מטה ולהמזיגו במדת החסד לאברהם, ותקיעה אחר שנכנעו כחות הדין של מטה ע"י התגברות מדת אברהם בתוכה אז בתקיעה זאת אחרונה עולה התעוררות אל הת"ת מדת יעקב להמשיך אותו מבחינתו העליונה למטה אל המלכות ואז מדת הדין הרפה שבמלכות עומדת באמצע בין חסד לת"ת ואז פני הרחמים מאירים למעלה ולמטה ולכל צד כראוי, ות"ת הוא ליישב האבות העליונים אל מקומן כי אחר שסידרנו ב' סדרים כל אחד מתקיעה שברים תרועה כדי להכניע כח הגבורה למעלה וכח דינא דמלכותא למטה כנז' אז אנו צריכים לסדר סידור ג' ת"ת שעל ידי זה מתיישבים מדות העליונים על מכונם ולהיות פחד יצחק שמדתו הגבורה כלול בין החסד והרחמים הנרמזים בשני תקיעות אלו של ת"ת, והגבורה עמה בסימן זה היא בסוד התרועה אשר היא יושבת עתה בין חסד לת"ת ולסיבת התישבות זה נרמזה הגבורה עתה בתרועה שהוא הכנעת דין הרפה כי איננה בגבורתה כמתחלה אחר שכבר נמצע תוקף דינה בשני כיוונים הראשונים כאמור ובכך ע"י התיישבות זה מתחברת הבינה השופר הגדול אם על בנים ומוציא קול שהוא שפע וברכה בכל העולמות, וכסאות הדין מושלכים מאין יושב עליהם. ומתהפך הכל לרחמים. זהו קיצור כוונת התקיעות למתחילים בחכמה והן הן פשוטי דברי הזוהר בפ' אמור סדרא קדמאא וכו' זכאה חולקהון דישראל דידעיין לנגדא ולאמשכא למאריהון מדינא לרחמי ומתתקני כל עלמין על ידיהו, ואשר בתעלומות חכמת מורינו האר"י זלה"ה סוב"ר הרזים יבין לכוין עמקי סודות התקיעות לעורר הרחמים והסליחות כי על כל אלה תקנתי נוסח תפלה כוללת בקיצור נמרץ כל כוונה הרב בתקיעות וכו' ע"ש כל (דף ק' ע"ב) התפרש שבכוונת תש"ת לתשר"ת ות"ת (מ"מ).¹⁰⁷ ולמהדר (דפ"ו).

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

בינתיים סדרה שלישית יוצא קול ועולה ומתעטר בראשו של יעקב, ומשפיע אותו לאותו מקום שאותן הגבורות שורות, ועומד כנגדן אברהם מצד זה ויעקב מצד זה, והם באמצע, ואז כולם נכנעים, ונמצאים (ושוככים) במקומם, ואלו כולם סדר אחר שני.

סדרה אחרונה שצריך להעלותם למקומם וליישב (וליישר) ביניהם את יצחק כמקדם, משום שאת זה צריך ליישר במקומו, ולא יצא בגבורותיו החוצה, אז כל הדינים נכנעים ומתעוררים רחמים, על כן צריך לכוון את הלב והרצון בקולות הללו ולחזור בתשובה לפני רבונם. אזי כשישראל מתקנים ומסדרים קולות ברצון הלב כראוי בשופר הזה, חוזר אותו שופר עליון, וכשחוזר מעטר את יעקב והכל נתקן, וכסא אחר עולה ואז נמצאת שמחה בכל, והקדוש ברוך הוא מרחם על העולם. אשרי חלקם של ישראל שיודעים להשפיע ולהמשיך את רבונם מדין לרחמים, ולתקן את כל העולמות על ידיהם.

(ט) עי' זהר ח"א מא ע"ב: היכלא קדמאה¹⁰⁸ כתיב (שמות כד י) ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר¹⁰⁹ וכעצם השמים לטהר¹¹⁰ רזא דרוין [אית] רוח [ד]אקרי ספירא¹¹¹ וכספירו [בספירו] דאבן טבא נציץ לתרין סטריין¹¹² [נהורא] [נהוריה] חד¹¹³ סליק ונחית וההוא נהורא חוור¹¹⁴ נציץ לכל סטר עילא ותתא ולארבע סטרי עלמא¹¹⁵ נהוריה ותליין [תניין] סתים וגלייא¹¹⁶ מנהורא דא מתפרשין ד' נהורין¹¹⁷ לד' סטריין¹¹⁸ וכלהו נהורין חד נהורא כבוצינא דשרגא דדליק ונציץ נהורין לחיזו דעינין דבני נשא¹¹⁹ ואינון נהורין דשרגא סלקין ונחתין אוליין ותייבין מגו ההוא אשא דנהורא דשרגא דדליק וכלהו חד נהורא:

תרגום: היכל הראשון. כתוב "ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר". סוד הסודות (יש) רוח שנקראת ספיר, כספיר של אבן טובה נוצצת לשני צדדים, אור אחד עולה ויורד. ואותו אור לבן נוצץ לכל עבר למעלה ולמטה ולארבעת צדדי העולם. אורו תלוי סתום וגלוי. מהאור הזה נפרדים ארבעה אורות לארבעה צדדים, וכולם מאירים אור אחד כמנורת הנר שדולק ונוצץ אורות למראה עיני בני אדם. ואותם אורות הנר עולים ויורדים, הולכים ושבים מתוך אותה אש של אור הנר שדולק, וכולם אור אחד.

– מאיר התיקון –

¹⁰⁸ עי' בפרדס שער היכלות הקדושות והיכלות התמורות (הערת הזוהר). דהיינו היכלות דא"א דבריא (דע"ה ח"א סב ע"ב). ועי' ע"ח שער מו פרק ו'. ועי' ע"ח שער מט פרק ו דכל ההיכלות דב"ע הם בסוד חשמ"ל. והנה בביאור תיבת היכלות, כוונתו להיכלות דגן עדן אשר בכל עולם דב"ע ולא לעגולים הכלליים שבכל עולם (אם כי אף הם נקראים היכלות, אבל היכלות אלו אינם בסוד חשמ"ל בכלל (דע"ה שם).

¹⁰⁹ ספיר הוא יסוד, לבנת היא מלכות שהיא נוקבא, ור"ל יסוד ועטרת היסוד דא"א שהיכלות אלו הם דא"א (מ"מ).

¹¹⁰ והן ג' היכלין קדמאין, הראשון, כמעשה לבנת הספיר כמ"ש כאן. היכל ב' עצם השמים, כמ"ש לקמן מב ע"א. היכל ג', לטהר, כמ"ש שם ע"ב. וכלהו ע"ש האי רוחא דבהו, וכל אלו היכלין הן בנוק', ולכן התפילה עולות בהן, שהתפילה היא במלכות, וכו' ואלו ג' היכלין הן בנה"י שלה וכו', ולא נתגלו הגוונים רק בג' היכלין אלו [דגוונין דחג"ת לא אתגליין, ואפילו הנה"י דאתגליין הוא רק בנוק'] (יהל אור).

¹¹¹ דרגא דיסוד שמשם גזרות הנשמות של ישראל וז"ש ספיר גזרתם (יהל אור).
¹¹² כל מקום שאומר הזוהר היכל הם גוף הספירה ובכל מקום שאומר חד רוחא הוא רוח הספירה ובכל מקום שאומר חד חיותא הם נפש הספירות (מ"מ). יסוד יש בו ג' כ"כ הארת עטרת היסוד, לכך יש בו ב' אורות, וז"ש נציץ לתרין סטריין (מ"מ). ר"ל כדמות הספיר שכולל ב' גוונין חוור וסומק, כן הוא רוחא נציץ תרין נהורין לתרין סטריין, שיסוד כלול מב' סטריין מנ"ה כידוע. ובו ב' צינורות בימין ושמאל וכאן הוא שניהם בקדושה, משא"כ בעץ הדעת ט"ר כידוע בסוד בני חת וביסוד הוא סוד ע"ה ט"ר שבו ידע אדם כו' ובו ח"ג כאן בקדושה (יהל אור).

¹¹³ לימין והוא חוור נציץ לר"ק (יהל אור).

¹¹⁴ יסוד הוא רחמים יותר מעטרת היסוד שהיא מלכות שנק' לבנת (מ"מ).

¹¹⁵ הם ר"ק כי מעלה ומטה הם נ"ה כנודע (מ"מ).

¹¹⁶ כי בשעת התכלותו הוא סתים (יהל אור).

¹¹⁷ גג ד' רגלי מרכבה (מ"מ).

¹¹⁸ והוא לשמאל (יהל אור).

¹¹⁹ כאור הנר שמתנוצץ כמה נהורין ממנו למראה העין ואינם רק אור הנר בעצמו רק אור א' (יהל אור).

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

(י) עיי' זהר ח"א קנא ע"ב: וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה¹²⁰ באר דרגא דאדון כל הארץ¹²¹ בשדה חקל תפוחין קדישין¹²² שלשה עדרי צאן תלת דרגין עלאין קדישין מתתקנן על ההוא בירא¹²³ ואינן נצ"ח והר"ד ויסודא דעלמא.
"וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה". "באר" הדרגה של אדון כל הארץ, "בשדה", שדה התפוחים הקדושים. "שלשה עדרי צאן", שלש דרגות עליונות קדושות מתוקנות על אותה הבאר, והן נצח והוד והיסוד של העולם.

(יא) עיי' זהר ח"א א ע"א: רבי חזקיה פתח¹²⁴ כתיב (שיר השירים ב ב) כשושנה¹²⁵ בין החוחים מאי¹²⁶ שושנה דא כנסת ישראל (בגין דאית שושנה ואית שושנה) מה שושנה¹²⁷ דאיהי בין החוחים אית בה סומק וחיור אוף כנסת ישראל אית בה דין ורחמי מה שושנה אית בה תליסר עלין¹²⁸ אוף כנסת ישראל אית בה תליסר מכילין דרחמי דסחרין לה מכל סטרהא אוף אלהים דהכא משעתא דאדכר אפיק תליסר תיבין לסחרא לכנסת ישראל ולנטרא לה:
תרגום: רבי חזקיה פתח, כתוב "כשושנה בין החוחים", מהי שושנה, זוהי כנסת ישראל (משום שיש שושנה ויש שושנה). כמו השושנה שהיא בין הקוצים ויש בה [גוונין] אדום ולבן, אף כנסת ישראל יש בה דין ויש בה רחמים. כמו השושנה יש בה י"ג עלים, אף כנסת ישראל יש בה שלש עשרה מדות של רחמים שהן מקיפות אותה מכל צדדיה. כן הוא הענין [בהזכרת] האלקים של כאן, שמעת שהזכיר [בפעם הראשונה שם האלקים] הוציא י"ג תיבות [עד שהזכיר בפעם השניה] כדי להקיף את כנסת ישראל ולשמרה.

יהל אור: שושנה דא כ"י - כמ"ש לקמן (רכא ע"א) דבתר דאתדבקת ביה במלכא כו'¹²⁹, שקודם נקראת חבצלת סתומה, שהיא אדומה, ואחר שנתפתחה שנעשה כלי, כמ"ש (סנהדרין כב ע"ב) אין

– מאיר התיקון –

¹²⁰ כלומר שלעולם מקבלת מלכות מנה"י (דע"ה ח"א א כא ע"ג), והנה"י הוא בחי' בהמה (דע"ה ח"ב כב ע"ד). עיקר האדם הוא בחי' החג"ת שלו, והנה"י הם בחי' הב"ן ה"ה בחי' בהמ"ה וכמש"כ כאן (כללים ח"א לא ע"א). הנה"י נכללים בנוק' (ביאורים ח"ב יב ע"ג), גם הנה"י וגם המלכות המה לצורך התחתון ושורש לתחתון (ביאורים ח"ב סו ע"ד).
¹²¹ ח"ג סב ע"א (לש"י).

¹²² קשיא ליה, היינו באר היינו שדה. ופי' כי שאני באר משדה בבחינות שונות, זה כי באר היא בחי' דקה יותר משדה, כי באר היא בחינת אדון כל הארץ דהיינו בסוד היחוד היותה ארון והיכל לתורה שבכתב, כדכתיב הנה ארון הברית אדון וכו' ובחי' שדה היא בחי' מג' אבות סתם, היותה מקבלת ג' גוונים עליונים, שהם חוור וסומק וירוק. ואל אלו קאמר שדה תפוחין, שהיא מקבל מג' אבות. ונודע שיקדם החבוק שהוא סוד שדה תפוחין אל הזווג שהוא בחי' הבאר, וז"ש באר בשדה (אור יקר).

¹²³ שתקון העליונים מהתחתונים, ובסוד הנשמות שהם צאן קדשים צאן ירושלים ועליהם ואתנה צאני צאן מרעייתי שהם ג' עדרים בסוד פי' ואתה תחזה כדפי' בתיקון'ז (אור יקר).

¹²⁴ הצינור של מעלה (הדרת מלך).

¹²⁵ פנחס רלג ע"ב, ופי' תשא קפט ע"ב (הערת הזוהר). כתב האריז"ל (שעה"כ פורים) שושנה בגימ' אסתר, וסוד אסתר היא נקודת המלכות דאצילות בסוד לכי ומעטי את עצמך, והיא מסתתרת בראש הבריאה ולכן נקרא אסתר (מ"מ).

¹²⁶ מאן (דפ"ו).

¹²⁷ עיי' פת"ש נתיב אבי"ע פתח כו' וז"ל, נוקבא מסוד תרע"א דגילופי אדנ"י שיוורת בבריאה שושנה בין החוחים, כמ"ש בהקדמת זוהר, ובה התחילה התורה בראשית וגו' שהיא ראשית לנפרדים, חכמה תתאה, והוא התחלת אורייתא דבריא.

¹²⁸ הם י"ב שבטים והוא הכוללן וכן בתיקונים סט ע"ב [עט ע"א] ו' עלין עילאין וששה תתאין הרי י"ב והשושנה י"ג הם כמנין אחד (רח"ו).

¹²⁹ תא חזי בקדמיתא ירוקא כחבצלת דטרפין [דילה] ירוקין לבתר שושנת סומקא בגוונין חוורין שושנה בשית טרפין שושנת דאשתניאת [מגוונא] לגוונא ושניאת גוונאה שושנת בקדמיתא חבצלת בעדנא דבעיא לאזדווגא ביה במלכא אקרי חבצלת בתר דאתדבקת ביה במלכא באינון נשיקין אקרי שושנת בגין דכתיב (שיר ה יג) שפתותיו שושנים שושנת העמקים דהיא משנייא גוונאה זמנין לטב זמנין לביש זמנין לרחמי זמנין לדינא.

תרגום: בא וראה, בתחלה ירוקה כחבצלת, שהעלים שלה ירוקים. אחר כך שושנת אדומה בצבעים לבנים. שושנה בששה עלים. "שושנת", שמשנתית מצבע לצבע, ומשנה את צבעיה. "שושנת", בתחלה חבצלת. בזמן שרוצה להזדווג במלך נקראת חבצלת, אחר שנדבקה עם המלך באותן נשיקות

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

האשה כרתת כו¹³⁰. ונקראת שושנה, אז היא חוור וסומק¹³¹, שעל ידו מתבסמת, כמ"ש באדרא רבא¹³² ע"ש, שמקבלת ממנו חסד דכליל ה' חסדים. וכן למעלה בזיווג הנשיקין כמ"ש במאמר הנ"ל דבתר כו' כנ"ל. וז"ש שפתותיו שושנים כמ"ש בח"ב (קכג ע"א) ושפון דאינון תרין נהורין מאו"א¹³³. וז"ש כאן כנסת ישראל שהיא מכנס מישראל¹³⁴. וז"ש מה שושנה דאיהי כו'. וכנגד דין ורחמים שבה, אמר ג"כ בעלין דחפיין לה, י"ג מצד החסדים, וה' מצד הגבורות, כמו שמפרש והולך. וי"ג מכילין דרחמי הן בה מצד שמלכות היא תמיד כתר לפרצוף אחד¹³⁵ כידוע¹³⁶. אית בה תליסר עלין - ר"ל שהי"ג עלין הן בה¹³⁷, אבל ה' עלין תקיפין הן סחרין לה, שגבורות מקיפים לחסדים, בסוד (ירמיה לא כא) נקבה תסובב גבר כידוע¹³⁸. ואלו הי"ג עלין הן רכיכין בסוד הרחמים:

אית בה תליסר מכילין - בסוד אהב"ה כידוע (ליקוטי תורה שיה"ש). והן י"ב בקר תחת היס והיס עליהם (מלכים א' ז מד), עֲלְמוֹת אֶהְבּוּךָ (שיה"ש ג א)¹³⁹. וז"ש דסחרין כו' שהן בר' רוחות:
- מאיר התיקון -

היא נקראת שושנת, משום שכתוב "שפתותיו שושנים". "שושנת העמקים", שהיא משנה את צבעיה לפעמים לטוב ולפעמים לרע, לפעמים לרחמים ולפעמים לדין.
¹³⁰ ז"ל: אשה גולם היא ואינה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי שנאמר כי בועליך עושיך ה' צבאות שמו.

¹³¹ היא עצמה אדום, וביסוסם שלו הוא הלבן. עי' זהר ח"ג קפד ע"א: לא שארי מלה דלעילא עד דאשתכח אתר למשרי עלוי וע"ד כנסת ישראל לא תירא לביתה משלג מ"ט בגין דכל ביתה לבוש שנים לא שריא האי אלא בהאי חוור בסומק וסומק בחוור והא אוקמה. תרגום: לא שורה דבר שלמעלה עד שנמצא מקום לשרות עליו, ועל כך כנסת ישראל "לא תירא לביתה משלג", למה, משום ש"כל ביתה לבוש שנים", לא שורה זה אלא בזה, לבן באדום, ואדום בלבן, והרי פרשוה.

¹³² דף קמב ע"א: וכיון דאתפשט אמה דא אתפשט סטר גבורה מאינון גבוראן בשמאלא דנוקבא ואשתקע בנוקבא באתר חד וארשים בערייתא כסותאן דכל גופה דנוקבא ובהווא אתר אקרי ערוה דכלה לאצנעא אתר להווא אמה דאקרי חסד בגין לאתבסמא גבורא דא דכליל חמש גבוראן והאי חסד כליל בחמש חסדין.

חסד ימינא גבורה שמאלא אתבסם דא בדא ואקרי אדם כליל מתרין סטרוי ובגין כך בכלהו כתרין עד לא זמין תקונוי דמלכא עתיקא דעתיקין בנה עלמין ואתקין תקונוי לאתקיימא הווא נוקבא לאתבסמא ולא אתקיימו עד דנחית חסד עלאה ואתקיימו ואתבסמו תקוני נוקבא בהאי אמה דאקרי חסד.

תרגום: וכיון שהתפשטה זו האמה, נתפשט צד הגבורה מאותן הגבורות בשמאל דנוק', ונתקע בנקבה במקום אחד, ונרשם בערוותה כסות כל גוף הנקבה, ומקום זה נקרא הערווה של הכלה, המקום להצניע בו את אותה אמה שנקראת חסד, כדי למתק את הגבורה ההיא הכוללת את הה"ג וזה החסד כלול בה' חסדים.

החסד ימין והגבורה שמאל, נתמתק זה בזה ונקרא אדם הכלול משני צדדיו. ולכן בכל הכתרים עד שלא הכין תקוני המלך, בנה עתיקא דעתיקין עולמות והתקין תיקונים שתקיימם אותה הנקבה למתקה, ולא נתקיימו עד שירד החסד העליון - ונתקיימו, ונמתקו בתיקוני הנקבה, על ידי אמה זו הנקראת חסד.
עי' מילואים אות.

¹³³ ז"ל בשלימות: ושפון דאינון תרין נהורין מאבא ומאימא בשעתא דאתערען בהווא נהירו דדעת מתחברן כחדא ומלין אתגזרו בקשוט בחכמה בתבונה ובדעת וכדין כל מלין דקב"ה באלין אתגזרו נהרין תלת אלין ועיילין בגו לגו ואתעטרו בחד.

תרגום: ושפתיו שהם שני אורות מאבא ומאמא בשעה שמתעוררים באותו האור של דעת מתחברים כאחד ודברים נגזרו באמת בחכמה בתבונה ובדעת ואז כל הדברים של הקב"ה באלה נגזרו שלשה אורות אלה ונכנסים לפני ולפנים ומתעטרים באחד.

¹³⁴ פי' מקבלת שפע ז"א המכונה ישראל. עי' שער מיעוט הירח פרק א' אתנטילת מכולהו, ומקורו בתיקו"ז סא ע"ב.
¹³⁵ נדצ"ל אחר.

¹³⁶ עי' תז"ח מג ע"ד: דא כתר מלכות תא חזי לית שכינתא דלא אתעבידת כתרא לההיא דלתתא מנה ובגין דא שכינתא עלאה איהי כתר מלכות. עי' ע"ח שער כד פרק ג, שהמלכות דמלכות דמלכות דכל פרצוף היא הכתר של הפרצוף שתחתיו.

¹³⁷ פי' מתלבשים בפנימיותה. ##*

¹³⁸ עי' תיקו"ז ח ע"א: חיזו תמינאה כן מראה הנגה סביב דא שכינתא תתאה דאתמר בה נקבה

תסובב גבר (ירמיה לא כא) ובגין דא כן מראה הנגה סביב אש נגה.
¹³⁹ עי' ז"ח נא ע"ב: ומנא לן דאפילו אחוי רחימו ליה דכתיב על כן עלמות אהבוך מאי עלמות כד"א עומד על שנים עשר בקר ואינון בעלמא דנוקבא ואינון איקרון עלמות.

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

אוף אלקים דהכא. ר"ל בינה. בראשית חכמה, ברא כתר, סתים, וכמ"ל סוף זה החלק א' ע"ב (רנו ע"ב, סי' כד)¹⁴⁰, ור"ל שבחכמה ברא בינה את המלכות וכל הצריך לה. והן אביה ואמה. וכתר הוא שותף השלישי שמייחדן¹⁴¹ כמ"ש לקמן, שלכך נברא העולם בב' וא', שהן או"א ואל"ף המייחדן:

ולנטרא לה - שהחסדים שומרים לבל יעשקוה זרים¹⁴², כמ"ש (&) שומר הברית והחסד, וכמ"ש בח"ב (רנג ע"א) רוחא דא נטיר כו' ע"ש¹⁴³. וז"ס (&) יברכך ה' וישמרך¹⁴⁴.

(יב) בשעתא דאתי ב"נ לייחדא שמא דקב"ה כל חילי שמיא כלהו קיימין שורין שורין בגין לאתתקנא ולאתכללא כלהו בההוא יחודא למיקם ברזא דחד ביחודא חדא כלהו מתתקנן בתקונייהון כדקא יאות בהאי שעתא קיימא חד ממנא שמשא דקיימא תחות רמ"ח עלמין¹⁴⁵ וכלהו עקרון שייפין דגופא ודא אקרי הלני"ו קיימא מחכה לההוא יחודא ודא איהו מלקט שושנים כד"א (שי"ש ו ב) וללקוט שושנים דאינון שייפין דגופא:

שייפין עלאין לקיט לון שמא עלאה ברזא דיחודא דקא אתייחד ברזא דמ"ב¹⁴⁶ שמהן ולקיט כל אינון שושנים עלאין ושמשא דלקיט כל אינון תתאין די כלהו ממנן בכללא דע"ב¹⁴⁷ שמהן ואתלקיטו כלהו בההוא יחודא ואתעבידו כלהו גופא חדא ברזא חדא וההוא יחודא סלקא וקא מייחד כלא בתרין סטרין ביחודא חדא בההוא שעתא מתלקטין שייפין כלהו ומתחברן בחבורא חדא למהוי כלהו ברזא דחד עילא ותתא ברזא דיהו"ה א' ושמו א'¹⁴⁸ (זכריה יד ט):

וע"ד מאריכין באחד בתרי אתון¹⁴⁹ למלקט שושנים לאתייחדא ברזא דאחד ביחודא שלים כיון דאתייחדן שייפין כלהו ברזא דחד דיחודא חדא כדין אתקרי כלא קרבן שלים ועל רזא דא אעיל

– מאיר התיקון –

תרגום: ומנין לנו שאפלו אחיו אהבו אותו נאמר על כן עלמות אהבוך מה זה עלמות כמו שנאמר עמד על שני עשר בקר והם בעולם הנוקבא והם נקראים עלמות.

¹⁴⁰ ז"ל: בראשית (בראשית א א) רזא דחכמ"ה ברא עלאה סתימא דלא אתידע (כתר) אלה"ם ב"נה. ¹⁴¹ ע"י נדה לא ע"א: תנו רבנן שלשה שותפין יש באדם הקדוש ברוך הוא ואביו ואמו.

¹⁴² מלה"פ (תהלים קיט קכב): ערב עבדך לטוב אל יעשקני זדים: ואפשר דצ"ל זדים ולא זרים.

אב"א או פב"פ???

¹⁴³ ז"ל בשלימות: ז"ל האי רוחא אקרי אהבה ובגין דא אקרי היכל דא היכל אהבה בגין דהכא אתגניזו כל רזא דרזין למאן דאצטרך לאתדבקא ביה והכא הוא רזא דכתיב (שיר ז יג) שם אתן את דודי לך:

רוחא דא איהו נטיר כל נטירו דלעילא ודא אקרי שומר ישראל שומר הברית בגין דהכא איהו נטירו דכל גניזין עלאין ועל דא גניזין דמאריה גניזין ביה מהאי נפקי שבילין וארחין לאינון דלתתא בגין לאתערא בהו רוחא ודחרימותא:

תרגום: הרוח הזו נקראת אהבה ולכן נקרא ההיכל הזה היכל אהבה משום שכאן גניזו כל סוד הסודות למי שצריך להדבק בו וכאן הוא סוד הנאמר (שיר השירים ז) שם אתן את דדי לך.

הרוח הזו היא השומרת את כל השמירה שלמעלה וזו נקראת שומר ישראל שומר הברית משום שכאן היא שמירת כל הגניזים העליונים ועל כן גניז רבונו גנוזים בה מזה יוצאים שבילים ודרכים לאותם שלמטה כדי לעורר בהם רוח של אהבה.

¹⁴⁴ ע"י זהר ח"א רמח ע"א: פתח ואמר (תהלים קלד ג) יברכך יהו"ה מציון וראה בטוב ירושלם וגו' יברכך יהו"ה מציון דמניה נפקין ברכאן לאשקאה לגינתא והוא כליל כל ברכאן ויהיב לה ולבתר וראה בטוב ירושלם ולאחזאהו (לאשלמא) דכל ברכאן אתיין מדכר ונוקבא כגוונא דא (במדבר ז כד) יברכך יהו"ה וישמרך יברכך יהו"ה מדכורא וישמרך מנוקבא יברכך יהו"ה מזכור וישמרך משמור וכלא חד מלה בגין דמתרוייהו נפקין ברכאן לעלמין.

תרגום: פתח ואמר, "יברכך ה' מציון וראה בטוב ירושלים" וגו'. "יברכך ה' מציון", שממנו יוצאים ברכות להשקות את הגן, והוא כולל כל הברכות ונותן לה, ואחר כך "וראה בטוב ירושלים", להראות שכל הברכות באות מזכר ונקבה. כדוגמא זו "יברכך ה' וישמרך". "יברכך ה' מזכר, וישמרך" מנקבה. "יברכך ה' מזכור, וישמרך" משמור, והכל דבר אחד, משום שמשניהם יוצאות ברכות לעולמות.

¹⁴⁵ ברמ"ח תיבות דק"ש (יהל אור).

¹⁴⁶ בפ' הראשונה בדכורא (יהל אור).

¹⁴⁷ בפ' שניה בנוק' (יהל אור).

¹⁴⁸ ר"ל כמ"ש בזוהר (תרומה קלג ע"ב) דתחלה ה' אחד שייפין דעד"א, ושמו א' שייפין דשכינתא, ואח"כ מתייחדין יחד, דלכך לא כתיב ה' ושמו אחד (יהל אור).

¹⁴⁹ ח"ד, עד"א ושכינה, דא' טמיר וגניז לעיל ולא אתיידע. וצריך לחסוף כמ"ש בס"י (פ"א מ"ח) ואם רץ לבך כו' (יהל אור).

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

ליה קב"ה¹⁵⁰ בג"ע לאדם קדמאה כמה דכתיב (בראשית ב טו) לעבדה ולשמרה ותנין דאלין אינון¹⁵¹ קרבנין תרין רזא דיהו"ה א' ושמו א' דאינון קרבנין כתיב וללקוט שושנים (ד"א דקב"ה איהו לקוט שושנים לקוט כל אינון שייפין דעילא ותתא לחברא לון ביחודא בההוא יחודא דקאמרן כדין אתער מאן דאתער ללקוט שושנים) אלין שייפין דתרין סטרין דאינון חד : שושנים רזא איהו דכד מתחברין כל (אינון) שייפין כחדא למהוי כלהו ביחודא חדא רזא דקרבין כדין מתעטר קב"ה בעטרה ברישא דכתם פז¹⁵² למהוי ביקרוי מתעטרא ורזא דא הוי דכתיב שושנים רזא דכל אינון שייפין דעילא ותתא ורזא דההוא פז עטורא דמתעטרא וסלקא מבינייהו וכלא איהו ביה :

בהני שושנים¹⁵³ אית בה שית מאה ותליסר פקודין דאינון שייפין דתרין סטרין רזא דיהו"ה אחד ושמו אחד ואית ביה סליקו דההוא פז דקא סליק מבינייהו ובכל אתר דאינון משתכחין ההוא סליקו עלאה אשתכח מבינייהו לאסתלקא ורזא דא (שיה"ש ב ג) תפוח¹⁵⁴ בעצי היער (שם ב) ושושנה בין החוחים דא ורזא אצטריך לאסתלקא כחדא ביחודא שלים זכאה איהו מאן דקריב קרבנין אלין ודאי לרעוא ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי :

תרגום : בשעה שבא אדם ליחד את שם הקדוש ברוך הוא, כל חיילות השמים עומדים שורות שורות כדי להתקן ולהכלל כולם באותו יחוד, לעמוד בסוד אחד ביחוד אחד, כולם נתקנים בתקניהם כראוי. באותה שעה עומד ממונה אחד, שמש שעומד תחת מאתים ארבעים ושמונה עולמות, וכולם נקראים אברי הגוף, וזה נקרא הלני"ו, עומד ומחכה לאותו יחוד, וזהו מלקט שושנים כמו שנאמר "וללקוט שושנים" שהם אברי הגוף.

האברים העליונים, לוקט אותם השם העליון בסוד היחוד שהתייחד, בסוד ארבעים ושנים שמות, ולוקט כל אותם שושנים עליונים, ושמש שלוקט כל אותם התחתונים, שכולם ממונים בכלל של שבעים ושנים שמות, ונלקטים כולם באותו היחוד, ונעשים כולם גוף אחד בסוד אחד, ואותו היחוד עולה ומייחד הכל בשני צדדים ביחוד אחד. באותה שעה מתלקטים כל האברים ומתחברים בחבור אחד להיות כולם בסוד אחד מעלה ומטה, בסוד של "ה" אחד ושמו אחד."

ועל כן מאריכים באחד בשתי אותיות, ללקט שושנים, להתייחד בסוד של אחד ביחוד שלם, כיון שכל האברים מתייחדים בסוד אחד של יחוד אחד, אז נקרא הכל קרבן שלם. ועל סוד זה הכניס הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון לגן עדן, כמו שכתוב "לעבדה ולשמרה" ושנינו שאלה אותם שני קרבנות, סוד של "ה" אחד ושמו אחד, שבאלו הקרבנות כתוב "וללקט שושנים". (שהקדוש ברוך הוא הוא לוקט שושנים, לוקט כל אותם אברים שלמעלה ומטה לחבר אותם ביחוד באותו שאמרנו, אז מתעורר מי שמתעורר ללקט שושנים) אלו האברים של שני צדדים שהם אחד. "שושנים", סוד הוא שכשמתחברים כל (אותם) אברים כאחד להיות כולם ביחוד אחד, סוד הקרבן, אז מתעטר הקדוש ברוך הוא בעטרה בראש של כתם פז להיות מתעטר בכבודו, וסוד זה היה שכתוב "שושנים", סוד של כל אותם אברים שלמעלה ולמטה, וסוד של אותו פז עטור שמתעטר ועולה מביניהם והכל נמצא בו.

בשושנים הללו יש שש מאות ושלש עשרה מצוות שהם אברים של שני צדדים סוד של "יהו"ה

– מאיר התיקון –

¹⁵⁰ התורה דאצילות היא כולה על סוד היחוד ליחוד הנאצלים זה בזה, וכולם בא"ס ביחודא שלים (ע' זוה"ק מקץ קצ"ט ב' ותרומה קס"ה ב' ואתחנן רס"ג א' ברע"מ שם). וזהו ג"כ סוד עבודת הספי' שאמר הראב"ד בספר יצירה פ"ב משנה א' (הקדו"ש לב ע"ב).

¹⁵¹ ר"ל לעבדה ולשמרה. כמ"ש (תקו"ז) תיקון נד קא ע"א) לעבדה במ"ע ולשמרה במל"ת. וז"ש רזא דה' כו' (יהל אור).

¹⁵² בינה, עטרה על וא"ו כמש"ל (יהל אור). [ליקוט (מעצם כ"ק) ראשו כתם פז. פז הוא גי' אני ה'. ואני הוא גי' פנים ואחוריים של ה'. והפנים טדה"ד, הוא באור פני מלך חיים, שמאירין י"ג תיקונים דא"א בט' דד"א, והן כ"ב. וידוע (שהמ"ג) [שמה"ג] ד' לחודוי אסתמכו, וט' לחוד (סד"צ רפ"ב), וזהו ט"ד. וט' תיקונים דד"א הן ה' מא"א וד' מחו"ג, כמ"ש בפ' משפטים קכ"ב ב' דיקנא דמלכא יקירותא כו', וזהו ה"ד. והן כ"ב אותיות התורה, כמ"ש בס"ד (פ"ג כה ע"א) ובפ' נשא (קמו ע"ב קמו ע"א). ואחוריים כוד"ו, הן בעמר נקי, זה בפנים וזה באחוריים. והוא סוד הטל כידוע (א"ר קכח ע"ב), שראשי נמלא טל, אורות טלין, גי' טל. והוא ג"כ חיים לע"ל, תחיית המתים לאחר זה העולם, והוא גי' ה' אחד. [והשם ה' (יהו"ה) הוא במוחא בג' חללי דגולגלתא] והכל הוא פז. וזמ"ש בפ' ואתחנן בר"מ רס"ג א' ששנים רזא איהו כו' בעטרה ברישא דכתם פז כו' ורזא דההוא פז כו'. ע"כ (יהל אור).

¹⁵³ ר"ל תרי"ג עם פז"ז גי' שושנים. וז"ש לעיל ששנים רזא איהו כו' (ובששונים) [ובששנים] ג' דרגין, בינה עד"א מלכות (יהל אור).

¹⁵⁴ תפוח עד"א, וששונה שכינה, כמ"ש כתפוח בעצי היער כו', כששונה כו' (יהל אור).

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

אחד ושמו אחד" ויש בו עלייה של אותו פז שעולה מביניהם, ובכל מקום שהם נמצאים אותה עליה עליונה נמצאת מביניהם לעלות, וסוד זה "תפוח בעצי היער" ו"שושנה בין החוחים", זהו זה צריכים לעלות כאחד ביחוד שלם. אשרי מי שמקריב קרבנות אלו, ודאי לרצון לו בעולם הזה ובעולם הבא.

(יג) עי' (זהר ח"א יא ע"ב): בכה רבי שמעון ואמר ווי אי אימא ווי אי לא אימא אי אימא ינדעון חייבין¹⁵⁵ היך יפלחון למאריהון¹⁵⁶ [אי לא אימא [מבדון] ואבדון] חברייא מלה דא] באתר דיראה קדישא שרי מלרע אית יראה רעה¹⁵⁷ דלקי ומחי ומקטרג ואיהי רצועה לאלקאה חייביא¹⁵⁸ ומאן דדחיל בגין עונש דמלקיותא וקטרוגא כמה דאתמר לא שריא עליה ההיא יראת יהו"ה [ד]אקרי (משלי יט כג) יראת יהו"ה לחיים אלא מאן שריא עליה ההיא יראה רעה ואשתכח דשריא עליה ההיא רצועה יראה רעה ולא יראת יהו"ה¹⁵⁹ ובגין כך אתר דאקרי יראת יהו"ה ראשית אדעתא אקרי ועל דא אתכליל הכא פקודא דא ודא עקרא ויסודא לכל שאר פקודין דאורייתא.
מאן דנטיר יראה נטיר כלא לא נטיר יראה לא נטיר פקודי אורייתא דהא דא תרעא דכלא ובגין כך כתיב בראשית דאיהי יראה ברא אלהים את השמים ואת הארץ [ד]מאן [נ"א ועונשא דמאן] דעבר על דא [עבר על פקודי] פיקודא דא דאורייתא ועונשא דמאן דעבר על דא] האי רצועה רעה ואלקי ליה¹⁶⁰.

והיינו והארץ היתה¹⁶¹ תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים (בראשית א ב) הא אלין ארבע עונשין לאענשא בהון חייביא תהו דא חנק דכתיב (ישעיה לד יא) קו תהו (זכריה ב ה) חבל מדה בהו ודא סקילהו אבנין דמשוקעין¹⁶² גו תהומא רבא לעונשא דחייביא וחשך דא שריפה דכתיב (דברים ה כג) ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך (שם ד יא) וההר בוער באש עד לב השמים חשך וכו' ודא אשא תקיפא דעל רישיהון [דחייביא] (דחייבא) שרי לאוקדא לון¹⁶³ ורוח דא הרג בסיף רוח סערה¹⁶⁴ חרבא משננא היא מלהטא ביה כמה דאת אמר (בראשית ג כד) ואת להט החרב המתהפכת ואקרי רוח האי עונשא למאן דיעבר על פקודי אורייתא וכתב¹⁶⁵ לבתר יראה ראשית דאיהי כללא דכלא¹⁶⁶ מכאן ולהלאה שאר פקודין דאורייתא¹⁶⁷.

תרגום: בכה רבי שמעון ואמר, אוי אם אומר, ואוי אם לא אומר. אם אומר, ידעו הרשעים איך יעבדו את רבונם, אם לא אומר יאבדו החכרים את הדבר הזה. במקום ששורה יראה קדושה, מתחיל מלמטה יראה רעה שמלקה ומכה ומקטרגת, והיא הרצועה להלקות את הרשעים, ומי שפחד בגלל עונש המלקות והקטרוג כמו שנתבאר, לא שורה עליו אותה יראת ה' שנקראת יראת ה' לחיים,

– מאיר התיקון –

¹⁵⁵ כשהם יודעים ואינם עושים הוא עבירה יותר גדולה והוא כמכשילו ח"ו בידים דמוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידים (רח"ו).

¹⁵⁶ כמ"ש (מגילה כה ע"ב) דלא לעבדון מאימה ומיראה, ולבסוף אמר כמ"ש (ב"ב פט ע"ב) אמרן או לא אמרן כו' ומה"פ כי ישרים כו' (יהל אור).

¹⁵⁷ היינו קלא אילן במקום תכלת (רח"ו).

¹⁵⁸ עי' בהגר"א בתיקון ז יג ע"ב ד"ה ירא שבת, שכאשר יש גילוי של מידת המלכות אין יראה רעה.
¹⁵⁹ הנה יש יראת ה' שהוא בחי' מלכות קדישא, ויש יראה רעה מסטרא רעה. ואדם צריך לירא יראה קדישא שהוא שכינתא חרבא קדישא, ולא חרב רעה, שהוא סמא"ל כי הריאה מיראה זו ממשיך עליו הטומאה ההוא והיראה הזו, והרי זה עובד ע"ז וכו', וע"ז ארז"ל אני ה' נאמן ליפרע למי שתולה קלא אילן בבגדו ואומר שהו אתכלת כי תכלת הוא מלכות קדישא, והוא מענין הז' שמות מרגלאין הן כולם גימ' תכל"ת וקל"א אילן גימ' סמא"ל וכו' (זהר הרקיע).

¹⁶⁰ עי' אריכות ביהל אור.

¹⁶¹ היינו מלכות דן יפה (רח"ו).

¹⁶² עי' מדרש הנעלם בזו"ח ג ע"ד.

¹⁶³ ר"ל כדאיתא בגמ' שההורג את חבירו בביתא דשישא מצי להיות הדר בריא משא"כ במקום שהרוח נושב משמע שהרוח ממית (נ"א).

¹⁶⁴ והוא מהפסולת דיסוד דרוח (דע"ה ח"ב פט ע"א).

¹⁶⁵ ר"ל שהנהו מיתות כתובים אחר יראה ראשית שהוא מלת בראשית כנ"ל נמצא על האי יראה קאי וכדאמרן. א"ם (נ"א).

¹⁶⁶ פי' עונש הנזכר שהם ד' מיתות ב"ד, שהם תהו ובהו חשך ורוח כתובים אחר מלת בראשית שרמוז בה יראה (מ"מ).

¹⁶⁷ עי' אריכות ביהל אור.

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

אלא מי שורה עליו, היראה הרעה ההיא, ונמצא ששורה עליו הרצועה ההיא, יראה רעה ולא יראת ה'. ולכן המקום שנקרא יראת ה' נקרא ראשית דעת, ועל כן נכללת כאן המצוה הזו, וזה העיקר והיסוד לכל שאר המצוות של התורה.

מי ששומר היראה, שומר הכל. לא שומר יראה, לא שומר את מצוות התורה. שהרי זה השער של הכל. ולכן כתוב "בראשית", שהיא יראה, "ברא אלהים את השמים ואת הארץ", שמי שעובר על זה, עובר על מצוות התורה, ועונשו של מי שעובר על זה, הרצועה הרעה הזו מלקה אותו. והיינו "והארץ היתה תהו ובהו וחושך על פני תהום ורוח אלהים", הנה אלו ארבעה עונשים להעניש בהם את הרשעים. "תהו" זה חנק, שכתוב "קו תהו", "חבל מדה". "בהו" זו סקילה. אבנים המשוקעות בתוך התהום הגדול להעניש את הרשעים. "וחושך" זו שריפה, שכתוב "ויהי כשמעכם את הקול מתוך החושך", "וההר בוער באש עד לב השמים חושך וגו'", וזו האש החזקה שעל ראשי הרשעים מתחילה לשרוף אותם. "ורוח" זה הרג בסייף, רוח סערה, חרב חדה מלהטת בו, כמו שנאמר "ואת להט החרב המתהפכת", ונקראת רוח. העונש הזה למי שעבר על מצוות התורה. ואחר כתוב יראה ראשית, שהיא הכלל של הכל. מכאן והלאה שאר מצוות התורה.

(יד) עי' זהר ח"א רג ע"ב: אמר רבי שמעון תא חזי בשעתא דליליא עאל ופריש גרפוי על עלמא כמה גרדיני¹⁶⁸ טהירין¹⁶⁹ זמינין לנפקא¹⁷⁰ ולשלטאה בעלמא וכמה מאריהון דדינין¹⁷¹ מתערין בכמה סטריין לזנייהו¹⁷² ושלטי על עלמא כיון דאתי צפרא ונהיר כלהו מסתלקי ולא שלטי וכל חד וחד עאל לדוכתיה ותב לאתריה כמה דאת אמר (בראשית מד ג) הבקר אור דא בקר דאברהם (שם) והאנשים שלחו אליו מאריהון דדינא¹⁷³ דהוו שלטין בליליא המה וחמוריהם¹⁷⁴ אינון גרדיני נימוסין דאתיין מסטרא דמסאבא דלאו אינון קדישין ולא שלטין ולא אתחזון מכי אתי צפרא. ואינון מסטרא אינון חמרי גרדיני נימוסין דקאמרן דהא לית לך דרגין עלאין דלא איתאי ובהו ימינא ושמאלא רחמי ודינא דרגין על דרגין קדישין מסטרא דקדושה ומסאבין מסטרא דמסאבא וכלהו דרגין על דרגין אליון על אליון ובכל אתר דבקר דאברהם אתער בעלמא כלהו ומתעברין (מתבערי) ולא שלטי בגין דלית לון וקיומא לקיימא בסטר ימינא אלא בסטר שמאלא וקב"ה עבד יממא ויליא¹⁷⁵ לאנהגא כל חד וחד לסטריה כדקא חזי ליה זכאה חולקהון דישאל בעלמא דין ובעלמא דאתי.

(טו) עי' זהר ח"א לד ע"א: תרין עלמין נינהו¹⁷⁶ עלמא עלאה ועלמא תתאה תתאה כגוונא דלעילא דכתיב (ד"ה א טז לו) מן העולם ועד העולם מלך עלאה ומלך תתאה¹⁷⁷ (תנינן) כתיב¹⁷⁸ יהו"ה מלך יהו"ה מלך יהו"ה ימלוך לעולם ועד יהו"ה מלך לעילא¹⁷⁹ יהו"ה מלך באמצעיתא¹⁸⁰

– מאיר התיקון –

- ¹⁶⁸ הם ממונים ללכוד בני אדם (אור יקר).
¹⁶⁹ לשון שרגא בטיהרא דהיינו שהם פשוטים מכלי גשם כצהרים (אור יקר).
¹⁷⁰ ממקום מחבואם דהיינו נוק' דתהומא רבא (אור יקר).
¹⁷¹ עליונים הנאחזים בגבורה, מהם קדושים מהם חצונים (אור יקר).
¹⁷² שהם כמה מינים שונים (אור יקר).
¹⁷³ הם כחות הדין (אור יקר).
¹⁷⁴ הם כחות החצונים שכחות הדין רוכבים עליהם (אור יקר). "ס"א המה אינון מאריהון דדינא דקאמרן וחמוריהם" נוסף בדפ"ו וכן הוא במ"מ.
¹⁷⁵ הם הנהגת הרחמים מדת יום, ליליא הנהגת הדין מדת לילה (אור יקר).
¹⁷⁶ הרי הם בינה ומלכות, ועי' לקמן ויחי רמח ע"ב. ורק מהז"ת שלהם ולמטה נקראים הם "עולם" (ביאורים ח"א נט ע"ג).
¹⁷⁷ עי' ע"ח שער הצלם פרק א' שכל עולם הוא בחי' נוק'. והנה ד"ז שבינה ומלכות מכוונים "עולם" הוא רק קאי על הז"ת שלהם, שכן הג"ר הם מוחין, והם מבפנים והם נסתרות, ועיקר הכינוי "עולם" קאי על כללות הנושא את כל המציאויות כולם, הנכללים בד' יסודות (ביאורים ח"א נט ע"ג עיי"ש).
¹⁷⁸ בפסוקי דזמרה בפיוט 'הי כבוד'. ועי' ע"ח שער כה דרוש ע"א קשר שלו למנצפ"ך.
¹⁷⁹ א"א (מ"מ).
¹⁸⁰ אר"א (מ"מ).

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

יהו"ה ימלוך לתתא¹⁸¹ רבי אחא אמר יהו"ה [דא חכמה עילאה] מלך דא עלמא עלאה דאיהו עלמא דאתי יהו"ה מלך דא תפארת ישראל יהו"ה ימלוך דא ארון הברית¹⁸².
תרגום: שני עולמות הם, עולם עליון ועולם תחתון, תחתון כמו הצורה שלמעלה, שכתוב "מן העולם ועד העולם", מלך עליון ומלך תחתון. (שנינו) כתוב "ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד". "ה' מלך" למעלה, "ה' מלך" באמצע, "ה' ימלוך" למטה. רבי אחא אמר, "ה' (זו החכמה העליונה) מלך" זה עולם העליון שהוא העולם הבא, "ה' מלך" זו תפארת ישראל, "ה' ימלוך" זה ארון הברית.

(טז) עי' זהר (&): בראשית רבי חייא פתח (תהלים קיא י) ראשית חכמה יראת יהו"ה שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד ראשית חכמה האי קרא הכי מבעי ליה סוף חכמה יראת יהו"ה בגין דיראת יהו"ה סוף חכמה איה¹⁸³ לאעלא לגו דרגא דחכמתא עלאה¹⁸⁴ הה"ד (שם קיח יט-כ) פתחו לי שערי צדק זה השער ליהו"ה ודאי לא יעול בהאי תרעא לא יעול לעלמין (ל)מלכא עלאה¹⁸⁵ דאיהי עלאה¹⁸⁶ וטמיר וגניז¹⁸⁷ ועביד ליה תרעין אלין על אלין¹⁸⁸ ולסוף כל תרעין עבד תרעא חד¹⁸⁹ בכמה מנעולין¹⁹⁰ בכמה פתחין¹⁹¹ בכמה היכלין¹⁹² אלין על אלין¹⁹³ אמר כל מאן דבעי למיעל לגבי תרעא דא יהא קדמאה לגבי מאן דיעול בהאי תרעא יעול¹⁹⁴ אוף הכי תרעא קדמאה לחכמה עלאה יראת יהו"ה¹⁹⁵ איהי ודא איהי ראשית.

תרגום: "בראשית". רבי חייא פתח "ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד". "ראשית חכמה", פסוק זה כך היה צריך לכתוב, סוף חכמה יראת ה', בגלל שיראת ה' היא סוף חכמה. (אלא היא ראשית) להכנס לתוך הדרגה של חכמה עליונה. זהו שכתוב "פתחו לי שערי צדק", "זה השער לה'", ודאי. שאם לא יכנס בשער זה, לא יכנס לעולמות [עליונים]. [משל] למלך עליון שהוא עליון נסתר וגנוז, ועשה לו שערים אלה על אלה, ובסוף כל השערים עשה שער אחד בכמה מנעולים, בכמה פתחים, בכמה היכלות אלה על אלה, ואמר, כל מי שרוצה להכנס אלי, שער זה יהיה ראשון לגבי, מי שיכנס בשער זה, יכנס. גם כך שער ראשון לחכמה עליונה, יראת ה' היא. וזוהי ראשית.

(יז) עי' זהר ח"א פג ע"א: רבי שמעון הוה אזיל בארחא והוה עמיה רבי אלעזר בריה ורבי אבא ורבי יהודה עד דהוו אזלי א"ר שמעון תוהנא היך בני עלמא לא משגיחין למנדע מלי דאורייתא ועל מה קיימי פתח ואמר (ישעיה כו ט) נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך¹⁹⁶ האי קרא אוקמוה ואוקימנא ליה

– מאיר התיקון –

- ¹⁸¹ ז"ן (מ"מ). עי' בבהגר"א על ספד"צ ד ע"ב בהגה"ה וז"ל, הן ג' הוי"ת שבמ"ס, ע"כ, ועי' בבהגר"א על ס"י ג ע"ד דהיינו שם "ב.
¹⁸² "עלמא עילאה" כולל ג"ר, ת"ת כולל חג"ת, ו"ארון הברית" כולל נה"י. ועי' בבהגר"א על ס"י פ"א מ"א אופן ג' (דע"ה ח"ב קמ ע"ב).
¹⁸³ "נ"א אלא איהי ראשית" נוסף בדפ"ו.
¹⁸⁴ חכמה (רח"ו). לאפוקי מלכות שהיא חכמה תתאה (יהל אור).
¹⁸⁵ אבא (רח"ו). ר"ל חכמה עלאה (יהל אור).
¹⁸⁶ על אימא (רח"ו).
¹⁸⁷ טמיר וגניז - כתר, ובו ב' מדריגות, במפולא ממך ובמכוסה ממך וזה טמיר וגניז (בהגר"א בתיק"ז א ע"א), אוירא ומ"ס (שם קלח ע"א).
¹⁸⁸ חמישים שערי בינה (רח"ו).
¹⁸⁹ כי הבינה נשלמים נ' שערים בתוך יסוד דז"א כי עד הוד אתפשטת ויסוד נקרא כל כולל הנ' שערי בינה ונמצא ששם עביד תרעא חד שהיא המלכות הנקרא תרע"א (רח"ו).
¹⁹⁰ שבעשיה (רח"ו).
¹⁹¹ שביצירה (רח"ו).
¹⁹² שבבריא (רח"ו). נגד ג' עולמות (יהל אור).
¹⁹³ שהיא מתלבשת בכל זה טרם התגלותה (רח"ו).
¹⁹⁴ בזאת יבא אהרן אל הקודש דהיינו חכמה (רח"ו).
¹⁹⁵ ז"ס (אבות פ"ג מ"ז) אם אין יראה, אין חכמה (יהל אור).
¹⁹⁶ כלומר נפשי איוה אותך בלילה, וכנגד הקב"ה אמר, שהנפש באותה שעה היא מסתלק להקב"ה (אור יקר).

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

אבל תא חזי נפשא דבר נש כד סליק לערסיה נפקת מניה וסלקא לעילא ואי תימא דכלהו סלקאן לאו כל חד וחד חמי אפי מלכא אלא נפשא סלקא¹⁹⁷ ולא אשתאר בה בהדי גופא בר חד רשימו (נשימו) דקסטא דחיותא¹⁹⁸ דלבא ונפשא אזלא ובעיא לסלקא¹⁹⁹ וכמה דרגין לדרגין לסלקא שטאת והיא אתערעת בהני קומרין טהירין דמסאבותא אי היא דכיא דלא אסתאבת ביממא סלקא לעילא ואי לאו דכיא אסתאבת בינייהו ואתדבקת בהו ולא סלקא יתיר ותמן מודעי לה מלין [ואייה] (ו)אתדבקת מאינון מלין דומן קריב ולזמנין דחייכין בה ומודעין לה מלין כדריבין וכדין אזלא כהאי גוונא כל ליליא עד דיתער בר נש²⁰⁰ ותאבת לאתרה [זכאין אינון צדיקיא דגלי לון קב"ה ריין דיליה בחלמא בגין דיסתמרון²⁰¹ מן דינא] ווי לאינון חייבי עלמא דמסאבין גרמייהו²⁰² ונפשייהו²⁰³ תא חזי אינון דלא אסתאבו²⁰⁴ כד סלקי בערסייהו נפשא סלקא ועאלת בין כל הני דרגין (ו)דרגין בקדמיתא וסלקא ולא אתדבקת בהו ולבתר אזלא ושטאת וסלקא כפום אורחה²⁰⁵ ההיא נפשא דזכת לסלקא אתחזיא קמי דסבר אפי יומין²⁰⁶ ואתדבקת ברעותא²⁰⁷ לאתחזאה בתיאובתא²⁰⁸ עלאה²⁰⁹ למחמי בנועם מלכא ולבקר א בהיכליה²¹⁰ ודא הוא בר נש דאית ליה חולקא²¹¹ תדיר²¹² בעלמא דאתי²¹³ ודא היא נפשא (דכסיפא) [דכסופא] דילה [כד סלקא] בקב"ה (תדיר) ולא אתדבקת בהני זינין טהירין אחרנין והיא אזלת בתר זינא קדישא (באתרא) [בתר אתרא] דנפקת מתמן ובגין כך כתיב (ישעיה כו ט) נפשי אויתך בלילה בגין למרדף בתרך ולא לאתפתאה בתר זינא אחרא נוכראה תא חזי נפשי דא נפש דאיהי שלטא בלילה למרדף בתר דרגא רוח ביום דכתיב נפשי אויתך²¹⁴ בלילה דא נפש דאיהי שלטא בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך דא רוח דאיהו שלטא ביממא ואי תימא דתרין דרגין אינון בפרודא לאו הכי דהא דרגא חד אינון ואינון תרין בחבורא חד וחד עלאה

– מאיר התיקון –

¹⁹⁷ הוא הבל דגרמי והוא נפש דקטנות שהוא רשימו דנפש דגדלות הנכנסת כשנולד (רמ"ז).
¹⁹⁸ ביאור מילת קיסטא דחיותא וכו' ר"ל מדת החיים פי' שעתה חזר ז"א להיותו כבראשונה כמדתו שלא היו בעת אצילותו רק ר"ק בלבד וכו' ונוק' אין בה בחי' מוחין ושום אבר מן גופא רק חלק עשירי מעשרה חלקים שיש לה בגדלותה וכו' אין בו בחי' חיות רק אותו חלק העשירי מן החיות שהיה לו שהוא מגיע לנוק' ואז נחלק אותו החיות שאינו רק חלק העשירי בלבד ונחלק בר"ק ובמלכות שבו וזהו ביאור קיסטא דחיותא (שעה"כ נה ע"ב).
¹⁹⁹ עליה זו היא מפני שהנשמה מקור חיים לרוח והרוח מקור חיים לנפש והנפש מקור חיים לנשמה (אור יקר).
²⁰⁰ בחצות לילה, שאחר חצות אין שעשוע זה לנפשות מפני שהקב"ה בא לן עדין של מטה, והישן אחר החצות אפילו צדיק גמור, אין ממש בענייניו, כי הנפש היא נאחזת בחצונים, וכל חלום שהוא אחר חצות אין בו צדק (אור יקר).
²⁰¹ הם יודעים בחלמם גזרה עליונה ומתענים ושבים בתשובה (אור יקר).
²⁰² במעשים רעים ביום (אור יקר).
²⁰³ בלילה בעת סלוקה (אור יקר).
²⁰⁴ שלא פגמו ביום (אור יקר).
²⁰⁵ היינו בסוד מנוחת הנפש כל א' וא' כפי בחינתה ומדרגתה דאית נפש ואית נפש (אור יקר).
²⁰⁶ שר הפנים שהוא נקרא סבא אפי יומין, דהיינו הסברת פנים העליונה פני הספירות העליונות שהם מים עליונים (אור יקר).
²⁰⁷ אחר כך, החכמת עצמה וכוללת עצמה בו (אור יקר).
²⁰⁸ תיובתא (אור יקר).
²⁰⁹ להתדבק ברוב החשק התחתון בעליון, וכן היא מרוב השקה היא נכללת שם ומשם היא משגת נועם ה' דהיינו אור הבינה המתגלה על ידי הת"ת (אור יקר).
²¹⁰ מלכות (אור יקר).
²¹¹ היינו היות נועם ה' מתגלה למטה והוא משתעשע בו (אור יקר).
²¹² בין בחייו בין במותו (אור יקר).
²¹³ בינה (אור יקר).
²¹⁴ היינו המלכות מדת לילה רוח שליט ביממא היינו תפארת מדת יום, וחשק המלכות להדבק בדת, ושיעור הכתוב "נפשי" כנגד המלכות, שהיא מדת לילה, וחלק ממנה הוא נפש האדם לכך אמר אויתך בלילה דהיינו עת סילוק הנפש מהגוף שהיא הת"ת מדת יום, ואינו באדם לפעמים, גם כן רוח שהיא חלק הת"ת אשחרך דהיינו בשחר ביום שהוא זמן שליטתו אשחרך (אור יקר).

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

דשלטא עלייהו²¹⁵ ואתדבק בהו ואינון ביה²¹⁶ (ואקרוין) [ואתקריאת] נשמה²¹⁷ וכלהו דרגין סלקאן ברזא דחכמתא דכד מסתכלן אלין דרגין יסתכל בר נש בחכמה עלאה והאי נשמה עייל בהו ומתדבקן בה וכד האי שלטא כדין ההוא בר נש אקרי קדוש²¹⁸ שלים מכלא²¹⁹ רעותא חדא²²⁰ לגבי קב"ה

תרגום: רבי שמעון היה הולך בדרך, והיה עמו רבי אלעזר בנו, ורבי אבא ורבי יהודה. בעודם הולכים, אמר רבי שמעון, תמהני איך בני העולם לא משגיחים לדעת דברי תורה, ועל מה עומדים. פתח ואמר, "נפשי אויתיך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך". הפסוק הזה בארוהו, ובארנו אותו. אבל בא וראה, נפש האדם, כשהוא עולה למטתו, יוצאת ממנו ועולה למעלה. ואם תאמר שכולן עולות, אין כל אחד ואחד רואה את פני המלך, אלא הנפש עולה ולא נשאר בה עם הגוף רק רושם (נשימה) של המדה של חיות הלב. והנפש הולכת ורוצה לעלות. וכמה דרגות לדרגות לעלות. והיא משוטטת ופוגשת בקליפות של אורות הטומאה. ואם היא טהורה, שלא נטמאה ביום, עולה למעלה. ואם היא לא טהורה, נטמאת ביניהם ונדבקת בהם ולא עולה יותר. ושם מודיעים לה דברים, ונדבקת מאותם דברים של זמן קרוב. ולפעמים שצוחקים עליה ומודיעים לה דברים כוזבים, ואז הולכת כדוגמא זו כל הלילה עד שיתעורר האיש, ושבה למקומה. אשרי הצדיקים הללו שהקדוש ברוך הוא מגלה להם סודותיו בחלום כדי שישמרו מן הדין. אוי לאותם רשעי העולם שמטמאים עצמם ונפשם.

בא וראה אותם שלא נטמאו, כשעולים למטתם, הנפש עולה ונכנסת בין כל אותן הדרגות בראשונה, ועולה ולא נדבקת בהן. אחר כך הולכת ומשוטטת ועולה כפי דרכה. אותה הנפש שזוכה לעלות, נראית לפני סַבְר פְּנֵי הַיָּמִים, ונדבקת ברצון להראות בתשוקה עליונה לראות בנועם המלך ולבקר בהיכלו. וזה הוא האיש שיש לו חלק תמיד בעולם הבא. וזו היא הנפש שהרצון שלה כשעולה בקדוש ברוך הוא (תמיד) ולא נדבקת במינים הללו אורות האחרים. והיא הולכת אחר מין קדוש במקום (אחר מקום) שיוצאת משם. ולכן כתוב "נפשי אויתיך בלילה", כדי לרדוף אחרך ולא להתפתות אחר מין אחר נכרי.

בא וראה, "נפשי" זו הנפש ששולטת בלילה ורודפת אחר הדרגה. הרוח [שולטת] ביום, שכתוב "נפשי אויתך בלילה", זו הנפש ששולטת בלילה. "אף רוחי בקרבי אשחרך", זו הרוח ששולטת ביום. ואם תאמר ששתי דרגות [האלה] הן בפירוד, לא כך, שהרי הן דרגה אחת, והן שתיים בחיבור אחד, [ועוד] אחת עליונה ששולטת עליהן ונדבקת בהן והן בה, (ונקראים) ונקראת נשמה. וכל הדרגות עולות בסוד החכמה, שכאשר מסתכלים [על] אלו הדרגות, יסתכל האדם בחכמה העליונה, והנשמה הזו נכנסת בהם ונדבקים בה. וכשזה שולט, אז אותה האיש נקרא קדוש, שלם מן הכל, רצון אחד לקדוש ברוך הוא.

(יח) עי' זהר ח"א מט ע"א: ויבן יהו"ה אלהי"ם אוף הכי נמי בשם מלא דהא אבא ואמא אתקיני לה עד לא אתת לבעלה את הצלע²²¹ כמה דאת אמר (שיר א ה) שחורה אני ונאווה בנות ירושלם

– מאיר התיקון –

²¹⁵ היינו הנשמה והיא כעין הבינה על ת"ת ומלכות, וכמו שהבינה קושרת ומייחד ת"ת ומלכות כן הנשמה היא קושרת ומייחדת רוח ונפש. ואומר "שלטא עליה" הכוונה שהם מתנהגים למטה כרצונה (אור יקר).

²¹⁶ "אינון" רוח ונפש, "ביה" בנשמה, דהיינו כענין דבקות הת"ת ומלכות ומציאותם בבינה להיותם שואבים שפע וחיות עליון ממנה, ואף כן נפש ורוח דבקי בנשמה ומציאותה בה להיותם שואבים ממנה חיות עליון (אור יקר).

²¹⁷ שמה יעיד על מציאותה מבינה כענין ונמשות שדי תבינם וכענין נשמת כל חי שהיא הבינה והיא נשימה וחיות לתחתונים, וכן הנשמה (אור יקר).

²¹⁸ מצד החכמה והבינה ששם הקדש כנודע, מהיכל קדש הקדשים ועיקר בחכמה (אור יקר).

²¹⁹ בכל כלל הג' נפש רוח ונשמה (אור יקר).

²²⁰ שהרי הנשמה כוללת הכל אל העבודה. ואפשר קדוש מצד החכמה, שלים מכל מצד הבינה, רוחא חד מצד הכתר, בענין שמה שאין לו חלק מהספירות כגון חכמה וכתר, הוא משתלם במעשיו בקדושתו, מחכמה וברעותא חדא וכו' מכתר (אור יקר).

²²¹ קשיא ליה אומר השתא את הצלע, שהרי שם זה מורה חשך וחסרון, וכו' לזה אמר שהיא משבחת עצמה לדרך זה שחורה אני היינו את הצלע ונאווה היינו ויבן שתקנוה וזהו שאמר אספקלריא דלא נהרא ואבא ואמא תקינו לה (אור יקר).

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

אספקלריאה דלא נהרא אבל אבא ואמא אתקינו לה²²² לאתפייסא²²³ בעלה בהדה ויביאה אל האדם²²⁴ מהכא אוליפנא²²⁵ דבעאן אבא ואמא דכלה לאעלה ברשותיה דחתן כמה דאת אמר (דברים כב טז) את בתי נתתי לאיש הזה וגו' מכאן ואילך בעלה ייתי לגבה²²⁶ דהא ביתא דילה הוא דכתיב (בראשית כט ל) ויבא אליה ויבא גם אל רחל בקדמיתא ויביאה אל האדם דעד הכא אית לאבא ולאמא למעבר לבתר איהו ייתי לגבה וכל ביתא דילה הוא ויטול רשות מינה²²⁷ ועל דא אתערנא דכתיב (שם כח יא) ויפגע במקום וילך שם דנטיל רשו בקדמיתא מכאן אוליפנא דמאן דמתחבר באנתתיה בעי למפגע לה ולבסמא לה במלין ואי לאו לא יבית לגבה בגין דיהא רעותא דלהון כחדא בדלא אניסו

תרגום: "ויבן ה' אלהים", אף כאן גם כן בשם מלא, שהרי אבא ואמא תיקנו אותה טרם שבאה לבעלה, "את הצלע", כמו שנאמר "שחורה אני ונאווה בנות ירושלים", אספקלריה שלא מאירה. אבל אבא ואמא תיקנו לה שיתפייס בעלה עמה. "ויבאה אל האדם", מכאן למדנו שצריכים אבא ואמא של הכלה להכניסה ברשותו של החתן, כמו שנאמר "את בתי נתתי לאיש הזה וגו'". מכאן ואילך בעלה יבוא אליה, שהרי הבית הוא שלה, שכתוב "ויבא אליה", "ויבא גם אל רחל". בהתחלה "ויבאה אל האדם", שעד כאן יש לאבא ולאמא לעשות, אחר כך הוא יבא אליה, וכל הבית שלה הוא, ויטול רשות ממנה. ועל זה הערנו שכתוב "ויפגע במקום וילך שם", שנטל רשות בהתחלה. מכאן למדנו, שמי שמתחבר באשתו, צריך לפייס אותה ולשמח אותה בדברים. ואם לא, שלא ילון אצלה, כדי שיהיה רצון שלהם כאחד בלא אונס.

(יט) עיי' זהר ח"ג קצט ע"א: רב המנונא²²⁸ קדמאה אמר דחיקו ועאקו דישראל כמה טב וכמה תועלתא גרים לון רפיון דשאר עמין כמה בישין גרים לון דחיקו ועאקו דישראל גרים לון דטב ליהוי ותועלתא ומאי ניהו כליוהי כלא דחיק²²⁹:

רפיון דשאר עמין גרים לון רפיון וביש [והאי איהו] (ומאי ניהו) כלה והכי אתחזי לון דהא כל רפיון בלא דחיקו דהוה לון בהאי עלמא גרים לון רפיון לבתר בלא דחיקו כלה (ישעיה כח כב) כי – מאיר התיקון –

²²² היה צריך לברא את האדם וחווה כדי שעל ידם יתבררו מ"ן של כל הנשמות כנ"ל, ולזה היה צריך זווג, ואי אפשר להם להזדווג אם לא יחזרו פב"פ, ולחזור פב"פ אי אפשר לסבה כנ"ל, כדי שלא יתאחזו הקליפות באחוריים דנקבות, ולכן כדי לבטל ב' המניעות האלו, מה עשו או"א, נסרו את הנוקבא העומדת אחורי ז"א, ואח"כ העלו זר"ן הנסרים למעלה בהיכל או"א עצמה, ששם אין כח לקליפות להתאחזו באחורי הנקבה, וזה ההיכל דאו"א הוא בחי' החופה של זר"ן, חתן וכלה, ושם יוכלו לחזור פב"פ, ושם נזדווגו זר"ן יחד. וכל ענין זה תבינהו בזוהר (פ' בראשית מח ע"ב) מ"ש בפ' ויבן ה' אלהים את הצלע, שהוא ענין הנסירה, ואח"כ ויביאה אל האדם, מהכא ילפינן דבעאן או"א לאעלאה לכלה ברשותא דחתן, כד"א את בתי נתתי לאיש הזה. מכאן ואילך ייתי בעלה לגבה, דהא ביתא דילה היא, דכתיב ויבא אליה (ע"ח מ"ד ומ"ן א). עיי' ע"ח שער המוחין פרק ט', פנימיות וחיצוניות דרושים ד' ז' ח' ודע"ה ח"ב דרוש ד' ענף לא ולב, והוא בחי' זכות אבות (ביאורים ח"ב מה ע"ג).

²²³ הרי כאשר היא בחסרון עם החשך אינו רצון בעלה עמה לרדת ממעלת אמנם כאשר תתקשט באור הבא לה מחכמה ובינה הוא מתייחס עמה להדבק עמה ליכנס אל בית אימה דכתיב אביאך אל בית אמי וכן אל בית אמי ואל חדר הורתי (אור יקר).

²²⁴ היינו שעלו להיכל הבינה והיה שם זווגם והז"א קדם שם שהוא ישוב בחיק או"א ואח"כ עולה המלכות אצלו (מ"מ). עיי' ע"ח שער מול"מ פרק ד' בענין בחינת "אשת חיל עטרת בעלה" (ביאורים שם).

²²⁵ קשיא ליה כיון שכל עניני היחוד נאמר דהיינו ויבן ה' אלקים אל הצלע מאי תו ויביאה אל האדם ותירץ שנוסף על קישוטיה מביאים אותה מלמטה למעל העל נו"ה אל בית חופת הת"ת שמוסרים אותה לו לחופה כענין מכאן אוליפנא וכו' כדמסיק (אור יקר).

²²⁶ מלמעלה מבית אביו ואמו שעולה ומביא לה מזונא וצרכיה (אור יקר).

²²⁷ בשעת הזיווג שהיא מתעוררת כרצונה (רח"ו).

²²⁸ כפל הענין כדי ליתן טעם וה"ק בכל הגוים אעשה כלה ונתן רב המנונא טעם לזה דחיקו ועאקו (מ"מ).

²²⁹ פי' הכ' בפתח ול' דגושה, אבל באו"ה שיש להם רפיון גם כלה שלהם רפויה וכולה בניקוד קמ"ץ. ונלע"ד שבזה יובן מרז"ל אגרא דכלה דוחקא שכר ישראל שנקראים כלה דגושה בשביל הדוחקא שהיה להם בעולם הזה (מ"מ). ועיי' בהגר"א בתיקו"ז כח ע"א ד"ה ודוחקא: כמ"ש בזוהר (שלח דף קצט ע"א) שכלה בדגש תוך הכ' הוא פלה, וברפה הוא קלה, לכן דחיק גורם דחיק שהוא דגש פלה, וז"ש כי אעשה כלה, ר"ל כבר עשיתי את הפלה, רק שאתה מעכב שאיני רוצה לדחוק אותך ביותר, וזהו ואותך לא כו'.

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

כלה ונחרצה שמעתי כי אעשה כלה כלה ברפיון לישראל דהוה לון דחיקו ועאקו כלה (שם סא י) וככלה תעדה כליה²³⁰ מאן כליה אלין ישראל דאינון כלים דהאי כלה: ישראל דהוה לון דחיקו ועאקו (עמוס ט יא) אקים את סכת דוד²³¹ הנופלת סכת שלום לשאר עמין דהוה לון רפיון (צוקה) צרה וצוקה וכלהו (כלא) ברפיון כמה דהוה לון בקדמיתא וע"ד (ירמיה ל יא) כי אעשה כלה בכל הגוים²³² וגו' ואותך לא אעשה כלה דהא לא אתחזי לך דהא דחיק הויה בקדמיתא זמנין סגיאיין בדחיקו דגלותא תדיר ודחיק תהית²³³ כלה (ס"א תרית כליה): תרגום: רב המנונא הראשון אמר דחק וצרות ישראל כמה טוב וכמה תועלת גרמו להם, רפיון של שאר העמים כמה רעות גרמו להם. דחק וצרות ישראל גורם להם שטוב יהיה ותועלת, ומאם כלה הכל דחוק.

רפיון של שאר העמים גורם להם רפיון ורע, וזהו כלה, וכך ראוי להם, שהרי כל רפיון בלא דחק שהיה להם בעולם הזה גורם להם רפיון אחר כך בלי דחק, כלה "כי כלה ונחרצה שמעתי", כי אעשה כלה, כלה ברפיון לישראל שהיה להם דחק וצרות, כלה "וככלה תעדה כליה". מה זה "כליה", אלו ישראל שהם כלי הכלה הזו.

ישראל שהיה להם דחק וצרות, "אקים את סכת דוד הנופלת", סכת שלום לשאר העמים שהיה להם רפיון צרה וצוקה כולה ברפיון, כמו שהיה להם בתחלה, ועל זה "כי אעשה כלה בכל הגוים וגו'" "ואותך לא אעשה כלה", שהרי אין ראוי לך, שהרי דחוקים הייתם בתחלה פעמים רבות, בדחק של גלות תמיד, ודחוק תהיה כלה (תוריש כליה).

(כ) עיי' זהר ח"ב ע"א: מלכא משיחא [בריחא] (דארחא) כמה דאת אמר (שם יא ג) והריחו ביראת יהו"ה לא²³⁴ למראה עיניו ישפוט²³⁵ וגו' ותלת אלין דנו עלמא בלא סהדין והתראה שאר²³⁶ בני עלמא על פום סהדין על מימר אורייתא: תרגום: מלך המשיח [לעתיד ידון] בריח, כמו שנאמר "והריחו ביראת ה' ולא למראה עיניו ישפוט וגו'", ושלשת אלה [משה שלמה והמשיח] דנו את העולם בלא עדים והתראה. שאר בני העולם, על פי עדים, על מאמר התורה.

(כא) עיי' זהר ח"ג רע"א: אמרו מארי מתניתין דמתיבתא עלאה ותתאה רעיא מהימנא אנן שליחין²³⁷ דמארי עלמא לגבך זכאה חולקך דאנת בעל תשובה שקול לשתיין רבוון דישאל ואת הדרת לקב"ה ושכינתיה לאתריה עילא ותתא ובגינך יתן[פרקון] ויחזרון [ישראל] לאתרייהו ולית חילא למשיחין[ין] למפרק לישראל בר מנך ובגינך אינון מתעבבין אשלים מלין יקרין אלין דעלייהו אתמר (תהלים יט יא) הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים: תרגום: אמרו בעלי המשנה של הישיבה העליונה והתחתונה, רועה הנאמן אנו שלוחי רבוון העולם אליך, אשרי חלקך שאתה בעל תשובה שקול לששים רבוא ישראל, ואתה החזרת את הקדוש ברוך הוא ושכינתו למקומו, מעלה ומטה, ובגללך יגאלו ישראל ויחזרו למקומם,

– מאיר התיקון –

²³⁰ השכינה מקטטת לישראל ומעטרת אותם באורה, ואפשר נמי שהיא מתקטטת בנשמתם והא והא איתנהו כי הנשמות הקדושות הם כליה וקישוטיה (אור יקר).
²³¹ הענין כי הצ' היא דחוקה יותר מס', וק' דחוקה יותר מ', ופ' סוכת וצוקה אינו כפירוש כלה שפירשנו לעיל, כי לעיל ישראל דחוקים ומלת כלת גם כן להם דחוקה ודגושה ואומות העולם רפויים וכן מלת סוכ"ה וצוק"ה להפך כי ישראל שהיו דחוקים יהיו רפויים סוכה, ואומות העולם שהיו רפויים יהיו מכאן ואילך דחוקים ודגושים צוקה, ואי אפשר לפרש בדרך אחרת (אור יקר).

²³² עיי' תיקון"ז כח ע"א.

²³³ תהיה (דפ"ו).

²³⁴ ולא (דפ"ו).

²³⁵ כמשה "ואתה תחזה", ולא למשמע אזניו כשלמה, ששמעתו מחיות נושאי כסאו, אלא "והריחו" מצד ריח החוטם (ר"ח"ו), ומ"ש ואתה תחזה כמשה, היינו לפי דעת יתרו, אבל כפי האמת רוח הקדש הוא אתי לגבי דמשה כמ"ש הזהר לעיל (מ"מ).

²³⁶ הן ד' חושים דאנשי חיל כו' משה ושלמה למראה עיניו למשמע אזניו, משיח והריחו, ושאר עלמא במימר פומא. ומשה עצמו רזא דדעת ברוה"ק, אלא אתפשטותא דשמא על כוכביא, חכימין דאשתמודען באינון דיוקנין כו' ואתה תחזה כו' (יהל אור).

²³⁷ שיחזור אותן בתשובה, ויפרוק אותם רל"ו בדרגא דמט"ט, שכר שכיר, שליח דח"י עלמין כנ"ל (יהל אור).

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

ואין כח למשיחים לגאול את ישראל חוץ ממך, ובגללך הם מתעכבים. השלם דברים נכבדים הללו, שעליהם נאמר "הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונפת צופים".

ועי' זהר ח"ג רעט ע"ב: דבי מקדשא ושמא דמשיח אתקריאו בשם יהו"ה ודא ארבע אנפי אדם ואינון דשבטא דלוי אינון נפקו²³⁸ מחיון דאינון שאר שבטין ועאלו בחולקא דאדם דאינון ארבע אנפין דיליה ומשה איהו אדם בדיוקנא דההוא אדם [קדמאה] דלעילא (משלי ל ד) מה שמו ומה²³⁹ שם בנו ובגין דא (אוקמוה) כהנייא וליואי מזוניהון על ידא דמלכא אכיל [ב]פתוריה ושאר חיילין דמלכא כל חד יהבין ליה למיכל בבית [מושב] דיליה ורעיא מהימנא [איהו] כברא דמלכא קריב למלכא יתיר מאלין דאכלין לפתוריה דלית מאן דקריב למלכא מכל בני מלכותא כבריה: תרגום: שבית המקדש ושם המשיח נקראו בשם יהו"ה, וזה ארבע פני אדם, והם שבט לוי. הם יצאו מחיות, שהם שאר השבטים, ונכנסו בחלקו של אדם, שהם ארבע פנים שלו. ומשה הוא אדם, בדמות של אותו אדם הראשון שלמעלה, "מה שמו ומה שם בנו". ומשום זה כהנים ולוים, מזונם על ידי שהמלך אוכל בשלחן ושאר חיילות המלך לכל אחד נותנים לו לאכול בבית מושבו. ורועה הנאמן הוא כמו בן המלך, קרוב למלך יותר מאלו שאוכלים על שלחנו, שאין מי שמתקרב למלך מכל בני המלכות כמו בנו.

– מאיר התיקון –

²³⁸ נפקו (דפ"ו).
²³⁹ אדם ומרע"ה, שניהם מ"ה, שמא מפרש, גי' אדם, שהוא אדם שעל הכסא (יהל אור), חכמה ועד"א (יהל אור).